



LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA



EUROPOS SĄJUNGA



EUROPOS JŪRŲ REIKALŲ IR ŽUVININKYSTĖS FONDAS

INVESTAVIMAS
Į TVARIĄ
ŽUVININKYSTĘ

Žuvininkystės veiksmų programų vertinimo (Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos ex-ante vertinimo ir Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo programos) konsultavimo paslaugos

Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos ex-ante
vertinimo tarpinė ataskaita

Užsakovas: LR žemės ūkio ministerija

Vilnius, 2021

Turinys

Turinys	2
Sąvokos ir santrumpos.....	3
Lentelių sąrašas	4
Paveikslų sąrašas	4
Įvadas.....	5
Ex-ante vertinimo tikslai	6
Vertinime taikyti metodai	9
1 SSGG analizės vertinimas	12
2 Veiksmų programos tinkamumo, aktualumo ir nuoseklumo vertinimas	22
2.1 Veiksmų programos tinkamumas ES ir nacionalinės darbotvarkės kontekste	22
2.2 Veiksmų programos aktualumas.....	27
2.3 Veiksmų programos nuoseklumas	28
3 Programos stebėsenos sistemos vertinimas.....	30
4 Finansavimo plano vertinimas	34
5 Valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas	37
6 Atitikimo horizontaliesiems principams vertinimas	40
Išvados.....	43
Rekomendacijos	46
Priedai.....	48
1 priedas. Veiksmų programos nuoseklumo vertinimas pagal priemones.....	49
2 priedas. Rezultato rodiklių vertinimas, remiantis SMART metodika	53
3 priedas. Finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis įnašas.....	61
4 priedas. Finansiniai asignavimai pagal intervencinių priemonių rūšis.....	62

Sąvokos ir santrumpos

AEI	Atsinaujinantys energetikos ištekliai
Bendrųjų nuostatų reglamentas	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060 2021 m. birželio 24 d. kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės“
BŽP	Bendroji žuvininkystės politika
CMES	Bendroji stebėsenos ir vertinimo sistema
EJRŽAF	Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
ESF+	Europos socialinis fondas +
Ex-ante vertinimas	Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos ex-ante vertinimas
FAME	Žuvininkystės ir akvakultūros stebėsenos ir vertinimas
LŽAR	Lietuvos žvejybos ir akvakultūros regionai
MEF	Stebėsenos ir vertinimo sistema
PMIF	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas
Programa	Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programa
SPAV	Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
SVVP	Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė
TPF	Teisingos pertvarkos fondas
Užsakovas	LR žemės ūkio ministerija
Vertinimas	Žuvininkystės veiksmų programų vertinimo (Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos ex-ante vertinimo ir Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo programos) konsultavimo paslaugos
Vertinimo vykdytojas	Smart Continent LT, UAB
VPS	Vietos plėtros strategijos
VVG	Vietos veiklos grupės
ŽŪM	LR žemės ūkio ministerija

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Vertinimo klausimai	7
2 lentelė. Veiksmų programos priemonių sąsajos su nustatytais poreikiais	27
3 lentelė. Rezultato rodiklių vertinimo apibendrinimas.....	31
4 lentelė. Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis įnašas.....	61
5 lentelė. Finansiniai asignavimai pagal intervencinių priemonių rūšis	62

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Vertinimo teorinė schema	6
2 paveikslas. Programos intervencijos logika.....	8
3 paveikslas. Veiksmų programos prioritetų, konkrečių tikslų ir priemonių sąsajos	29
4 paveikslas. Preliminarus investicijų pasiskirstymas pagal priemonių grupes Veiksmų programos projekte	34
5 paveikslas. Veiksmų programos valdymo struktūra	37

Įvadas

Siekiant pagerinti Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos (toliau – Programa) rengimo ir įgyvendinimo kokybę, įgyvendinamas išankstinis įgyvendinimo veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinimas (toliau – Ex ante vertinimas) bei išankstinis Strateginio pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV).

Vertinimo uždaviniai: Vadovaujantis Europos Sąjungos ir nacionaliniais reikalavimais, gairėmis bei kriterijais atlikti Programos išankstinį įgyvendinimo veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinimą (toliau – ex ante) ir Programos strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, įskaitant apimtį nustatymą, vertinimo atlikimą ir ataskaitos parengimą.

Vertinimo rezultatai:

- Integruota Programos ex ante vertinimo santrauka (apimanti ex ante ir SPAV) lietuvių kalba (iki 30 puslapių, jei EK rekomendacijose ar reikalavimuose nebūtų nurodyta kitaip), o pagrindiniai šios santraukos elementai (vertinimo eiga, naudoti metodai, rezultatai, išvados ir rekomendacijos) – ir anglų kalba (iki 10 puslapių);
- Programos ex ante vertinimo ataskaita lietuvių kalba (puslapių skaičius neribojamas);
- Programos SPAV ataskaita lietuvių kalba (puslapių skaičius neribojamas)
- Surengti ne mažiau kaip 2 pristatymai vertinimo eigai ir rezultatams aptarti su atsakingomis institucijomis ir/ar socialiniais ekonominiais partneriais.

Vertinimo objektas:

Programa (projektas) ir jos patobulintos redakcijos.

Vertinimą LR žemės ūkio ministerijos užsakymu įgyvendina Smart Continent LT, UAB pagal 2021 m. birželio 17 d. sutartį 8P-21-95.

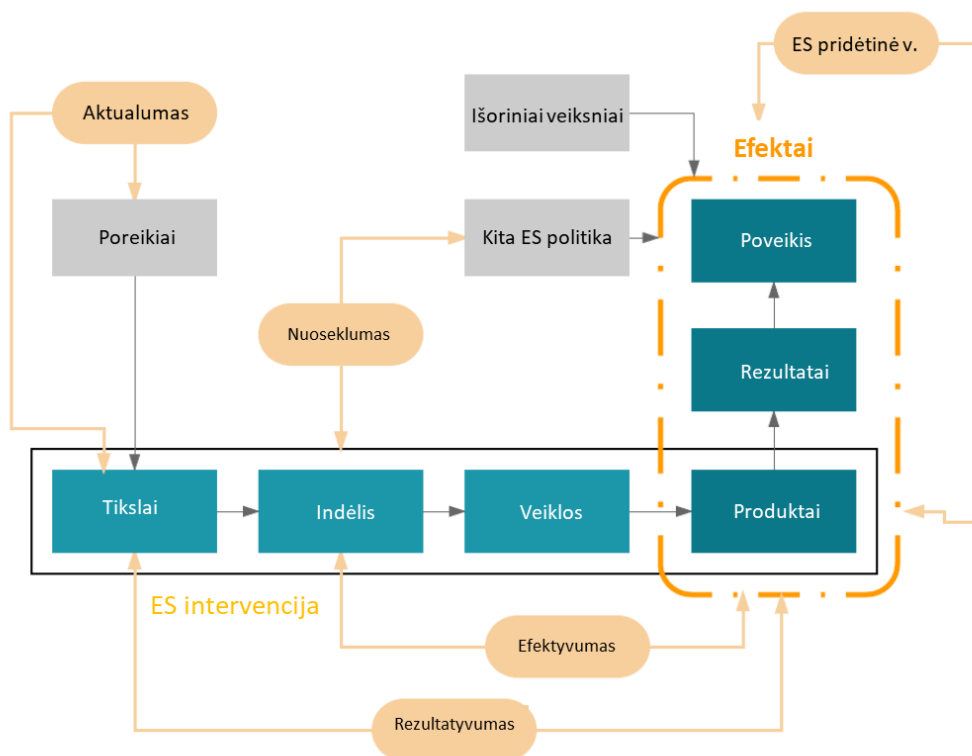
Remiantis sutarties priedu (Techninė specifikacija) šiuo dokumentu teikiama galutinė ataskaita.

Ex-ante vertinimo tikslai

Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 m. veiksmų programos (toliau – Programa) išankstinis vertinimas atliekamas vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1060 2021 m. birželio 24 d. kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienu valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklėmis (toliau – BNR).

Pagal Daugiametės finansinės programos komunikatą naujasis Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas (toliau – EJŖŽAF) bus svarbi bendrosios žuvininkystės politikos (toliau – BŽP) tikslų įgyvendinimo rėmimo priemonė, siekiant prisidėti prie ES darnios žuvininkystės sektoriaus, teikiant paramą nuo žvejybos veiklos priklausančioms pakrantės bendruomenėms, skatinant mėlynąją ekonomiką žvejybos ir akvakultūros sektoriuose, remiant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, ir kartu apsaugant jūrų aplinką. Siekiant atliepti žuvininkystės sektoriams – žvejybai, akvakultūrai ir perdirbimui kylančius iššūkius bei sutelkti dėmesį į galimus veiksmus, kuriems gali būti teikiama EJŖŽAF parama, parengtas Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 m. veiksmų programos projektas (paskutinioji versija – Nr. 3) (toliau – Programa).

Siekiant pagerinti Programos rengimo ir įgyvendinimo kokybę, įgyvendinamas išankstinis įgyvendinimo veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinimas (toliau – Vertinimas). Vertinimas grįstas intervencijos logikos atkūrimu (Vertinimo teorinė schema pavaizduota toliau esančiame paveiksle).



1 paveikslas. Vertinimo teorinė schema
Šaltinis: PPMI

Vertinimas įgyvendintas siekiant atsakyti į vertinimo klausimus, kurie pateikti toliau esančioje lentelėje.

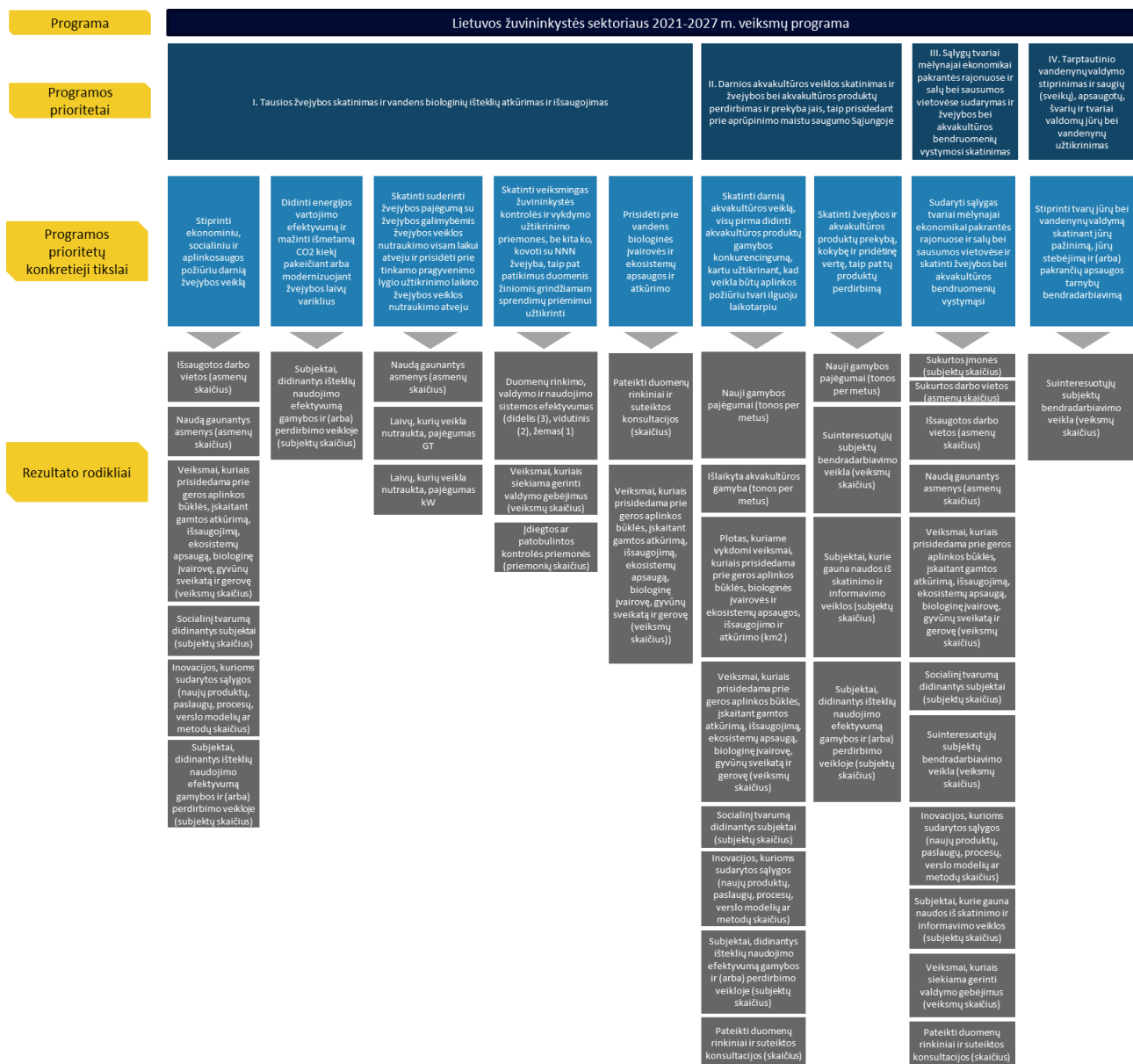
1 lentelė. Vertinimo klausimai

Vertinimo klausimai ir kriterijai?	
Ex-ante vertinimas	
I veikla. Strategijos aprašymas, SSGG ir poreikių vertinimas	
1.	Kokia yra Programos intervencijos logika?
	• Kokios sąsajos ir priežastiniai ryšiai tarp Programos elementų?
2.	Kokie pagrindiniai Programos rezultatai?
3.	Ar SSGG analizė atlikta tinkamai?
	• Ar SSGG komponentai atitinka strategines nuostatas, numatytas strateginiuose dokumentuose?
	• Ar SSGG komponentai atitinka kiekybinius duomenis, ar komponentai pakankamai pagrįsti statistikos analize?
	• Ar SSGG komponentams pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai?
II veikla. Intervencijos strategijos vertinimas	
4.	Ar Programoje numatyti tikslai atitinka poreikius? (tinkamumo vertinimas)
5.	Ar numatytos intervencijos dera su kitais strateginiais dokumentais? (nuoseklumo vertinimas)
III veikla. Lėšų pasiskirstymo vertinimas	
6.	Kaip efektyviai paskirstytos lėšos? (efektyvumo vertinimas)
	• Ar proporcingas finansavimas paskirstytas svarbiausioms sritims?
	• Ar suplanuotas finansavimas pakankamas produkto rodikliams pasiekti?
III veikla. Rodiklių ir stebėsenos sistemos vertinimas	
7.	Ar numatytos intervencijos gali pasiekti numatytų tikslų? (produktų, rezultatų rodiklių bei poveikio vertinimas)
	• Ar numatytos priemonės prisidės prie produkto rodiklių reikšmių?
	• Ar produkto rodikliai tiesiogiai prisidės prie konkretaus tikslo rezultato rodiklių?
8.	Ar numatyta tinkama stebėsenos sistema?
	• Ar stebėsenos rodikliai aiškiai susieti su uždaviniais? Ar atspindi finansuojamas veiklas?
	• Ar rodikliai kiekybiškai išmatuojami?
	• Ar rodikliai pagrįsti ir proporcingi numatytoms lėšoms?
	• Ar rodikliai paremti aiškia metodologija?
	• Ar numatytus rodiklius galima išmatuoti periodiškai?

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo

Išankstinis vertinimas atsakant į numatytus Vertinimo klausimus padės patobulinti Programos logiką: nustatyti, ar tikslai ir uždaviniai atitinka poreikius, ar tinkamai suplanuoti finansiniai ištekliai ir kt. Nustatyti trūkumai ir siūlomos korekcijos padės patobulinti Programą dar prieš įgyvendinant intervencijas. Tai leidžia efektyviau panaudoti lėšas, pagerinti administravimą ir pasiekti geresnių rezultatų.

Programoje numatyti 4 prioritetai ir 9 konkretieji tikslai. Programos intervencijos logika pavaizduota toliau esančiame paveiksle. Kiekvienam iš konkrečių tikslų priskirti rezultato rodikliai ir produkto rodiklis, vertinantis veiksmų skaičių.



2 paveikslas. Programos intervencijos logika

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo

Siekiant atsakyti į vertinimo klausimus buvo pasitelkta vertinimo schema ir jai įgyvendinti tinkama metodologija, kuri aprašoma kitame skyriuje.

Vertinime taikyti metodai

Vertinimo metodika buvo suderinta su Užsakovu teikiant įvadinę ataskaitą. Toliau trumpai aprašomi pagrindiniai Vertinimo etapai ir taikyti metodai.

SSGG analizės vertinimas

SSGG analizės vertinimas atliktas siekiant įvertinti SSGG atitikimą strateginėms nuostatomis, pagrįstumą duomenimis ir atitikimą socialinių partnerių poreikiams. Tam tikslui atlikta trijų kriterijų analizė:

- Atitikimas strateginėms nuostatomis
- Pagrįstumas kiekybiniais ar kitokiais duomenimis bei šaltiniais
- Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas

SSGG vertinimui pasitelkti pagrindiniai su žuvininkystės ir akvakultūros sritimi susiję ES dokumentai: „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija“, „Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką. ES mėlynosios ekonomikos transformavimas siekiant tvarios ateities“, „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas“ ir „Europos žaliasis kursas“. Pagrįstumo vertinimui buvo analizuojamas komponentų pagrindimas Veiksmų programoje pateikta statistika arba kitais šaltiniais. Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG komponentams buvo vertinamas pasitelkiant partnerių pastabų – komentary, pateiktų rengiant Veiksmų programą, suvestinę.

Veiksmų programos tinkamumas

Veiksmų programos tinkamumas įvertintas ES ir nacionalinės darbotvarkės kontekstuose. Išanalizuoti šie strateginiai dokumentai:

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060 2021 m. birželio 24 d. kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės“ (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas)
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1139 kuriuo nustatomas Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1004
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (toliau – ES strategija nuo ūkio iki stalo)
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą (toliau – Biologinės įvairovės strategija)
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką. ES mėlynosios ekonomikos transformavimas siekiant tvarios ateities“, 2021 05 17 COM(2021) 240 final (toliau – Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką)
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Tvari Europos bioekonomika. Ekonomikos, visuomenės ir aplinkos sąsajų stiprinimas“ (toliau – Tvari Europos bioekonomika)

- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui Europos žaliasis kursas (toliau – Europos žaliasis kursas)
- Partnerystės sutartis, apibrėžianti Europos struktūrinių ir investavimo fondų paramą 2021–2027 metais (toliau – Partnerystės sutartis)
- 2021-2030 m. Nacionalinis pažangos planas (toliau – NPP)
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas iki 2030 m.
- Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021-2030 m.

Atliekant dokumentų analizę identifikuotos juose numatytos kryptys ir aprašytos Veiksmų programos prioritetų bei konkrečių tikslų sąsajos su strateginėmis dokumentų kryptimis bei poreikiais.

Veiksmų programos strategijos aktualumas

Veiksmų programos strategijos aktualumas buvo įvertintas analizuojant, kaip programos strategija atitinka numatytus poreikius. Nustatyta, kaip numatytos priemonės atitinka SSGG metu išskirtus sektorių poreikius. Vertinimo metu peržiūrėta, kaip numatytos investicijos siejamos su investicijomis, ir sudaryta priemonių ir poreikių sąsajų lentelė pagal Veiksmų programą.

Veiksmų programos strategijos intervencijos logikos nuoseklumas

Veiksmų programos intervencijos logikos nuoseklumas įvertintas analizuojant sąsajas tarp atskirų programos dalių (prioritetų, konkrečių tikslų, priemonių ir rezultato rodiklių). Intervencijos logika įvertinta pagal „iš viršaus į apačią“ požiūrį – nurodomi prioritetai ir konkretieji tikslai, kurie numato, kokioms kryptims bus skiriamos investicijos. Tuomet įvertintos priemonių sąsajos su rezultato rodikliais – priemonės (skiriamos investicijos) turėtų tiesiogiai prisidėti prie rezultato rodiklių pasiekimo.

Atlikus analizę, kiekvienai priemonei buvo suteiktas įvertis:

- Aukštas suderinamumas
- Vidutinis suderinamumas
- Žemas suderinamumas

Veiksmų programos rengimo procese intervencijos logika buvo koreguojama ir tikslinama. Atliktos korekcijos taip pat buvo analizuojamos ir vertinamos.

Stebėsenos sistemos tinkamumas

Veiksmų programoje numatytų rezultatų rodiklių vertinimui buvo pasitelkta SMART analizė. Vertinta, ar numatyti rodikliai yra:

- Specifiški (angl. Specific) – rodikliai turi būti aiškiai susiję su tikslais, atspindėti finansuotas veiklas
- Išmatuojamas (angl. Measurable) – rodikliai turi būti aiškiai išreikšti kiekybiškai, pamatuojami
- Pasiekiamas (angl. Attainable) – rodiklis turi būti proporcingas numatytoms lėšoms bei pagrįstas
- Patikimas (angl. Reliable) – rodiklis turi būti paremtas aiškia metodika ir kaskart skaičiuojant turėtų būti gaunamas toks pats rezultatas
- Savalaikis (angl. Timely) – rodikliai turėtų būti išmatuojami periodiškai, kad būtų galima stebėti pažangą

Įvertinus kiekvieną rodiklį pateiktas vienas iš įverčių:

- Aukštas įvertis
- Vidutinis įvertis
- Žemas įvertis.

Finansinio plano pagrįstumas

Vertinant finansinių išteklių paskirstymą išanalizuota, ar finansavimas paskirstytas proporcingai svarbiausioms strateginėms kryptims bei numatytiems rezultatų rodikliams pasiekti. Veiksmų programoje lėšų paskirstymas buvo pateiktas pagal konkrečiuosius tikslus, tad tai leido įvertinti finansinį investicijų pagrįstumą pagal kryptis, bet ne detalai kiekvienos priemonės lygmeniu. Siekiant įvertinti, ar lėšos paskirstytos atliepiančios pagrindines strategines kryptis buvo remiamasi atlikta Veiksmų programos tinkamumo ir aktualumo analize. Tokiu būdu nustatyta, kuriems konkretiesiems tikslams įgyvendinti reikalingos didžiausios finansavimo proporcijos. Metodologinis lėšų paskirstymo pagrindas paremtas Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos išankstinio vertinimo įžvalgomis.

Valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

Valdymo ir kontrolės vertinimas atliktas išanalizavus atliktų kitų naujų žuvininkystės ir akvakultūros sektorių vertinimų pateiktas išvadas bei ekspertiniu vertinimu įvertinant skaitmeninimo įrankių naudojimo pakankamumą. Pateiktos išvados dėl valdymo struktūros tinkamumo ir administracinės naštos mažinimo. Taip pat įvertintas Veiksmų programoje pateiktas komunikacijos planas.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimo vertinimas

Remiantis teisinių dokumentų analize ir ekspertiniu vertinimu nustatyta, kaip Veiksmų programa prisidės prie pagrindinių ES lygmens horizontaliųjų principų:

- Tvarus vystymasis
- Moterų ir vyrų lygios galimybės bei nediskriminavimo principas

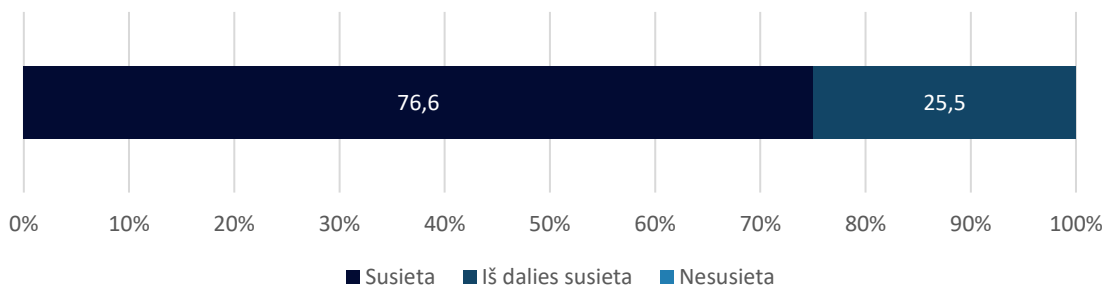
1 SSGG analizės vertinimas

Prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ SSGG analizės vertinimas

Prioritetas vertinamas per atitiktį trimis kriterijams: strateginiams dokumentams, socialinių partnerių nuomonėms, statistinei, kontekstinei ar kito pobūdžio informacijai.

SSGG analizės komponentų atitikimas strateginėms nuostatomis

Atlikus prioriteto SSGG analizės komponentų atitikimo strateginėms nuostatomis analizę, nustatyta, kad visi prioriteto komponentai yra visiškai susieti arba iš dalies susieti (žr. toliau esantį pav.). Didžioji dalis (76,6 proc.) komponentų yra vertinami kaip visiškai susieti – jie atitinka bent vieno iš svarbiausių strateginių dokumentų nuostatas. 25,5 proc. komponentų yra iš dalies pagrįsti – jie yra paminėti strateginiuose dokumentuose, tačiau tinkamam jų pagrindimui, kuris suteiktų tvirtą pagrindą komponentą įtraukti į SSGG analizę, nėra pakankamai informacijos.



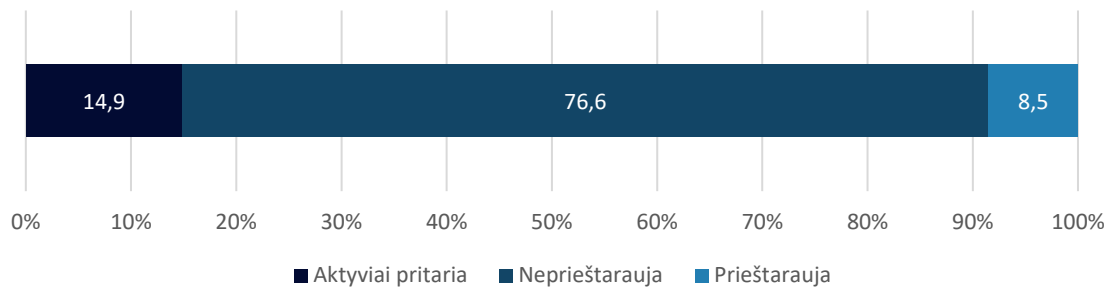
1 pav. Prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ SSGG analizės komponentų strateginis pagrįstumas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Apibendrinant prioriteto SSGG analizės komponentų pagrįstumą, galima teigti, kad strateginis prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimas vertinamas palankiai – remiantis pagrindiniais strateginiais dokumentais, didžioji dalis komponentų yra pagrįstai įtraukti į SSGG analizę.

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG analizės komponentams

Socialinių-ekonominių partnerių pastabų ir siūlymų analizė atskleidė, kad socialiniai-ekonominiai partneriai iš esmės pritaria atliktai SSGG analizei ir jos metu identifikuotiems komponentams (žr. toliau esantį pav.). Dauguma SSGG analizės komponentų tokie, kuriems socialiniai-ekonominiai partneriai išreiškė aktyvų pritarimą arba neprieštaravo, tačiau aptinkami ir keli komponentai, kuriems socialiniai partneriai išreiškė prieštaravimą (į dalį jų atsižvelgta koreguojant SSGG arba neatsižvelgta ir argumentuota, kodėl). Daugelio komponentų atveju socialiniai-ekonominiai partneriai prieštaravimų neturėjo. Dalies komponentų atžvilgiu socialiniai-ekonominiai partneriai pateikė pastabas dėl konkretaus komponento įtraukimo į SSGG analizę, jo patikslinimo ar papildymo. Tarp socialinių-ekonominių partnerių pasiūlytų pastabų galima paminėti įvardintą silpnybę „pametami arba tikslingai išmetami žvejybos įrankiai, kuriuose įsipainioja ir žuva žuvis, jūros paukščiai ir žinduoliai“, kuria buvo papildyta prioriteto SSGG analizė.



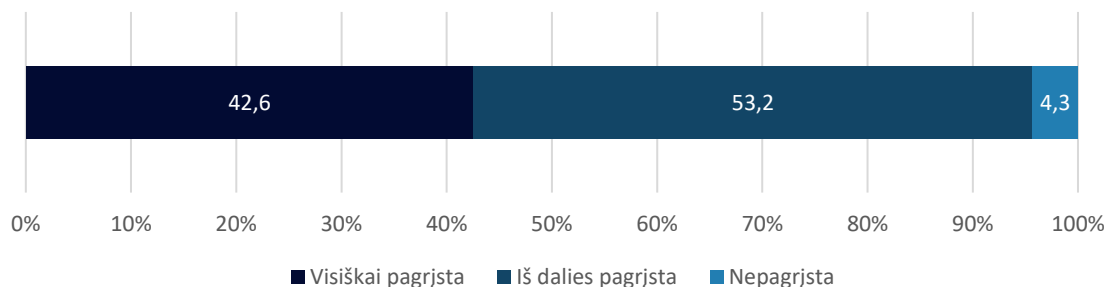
2 pav. Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ SSGG analizės komponentams

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Apibendrinant, socialiniai-ekonominiai partneriai pastabų šakos SSGG analizės komponentams beveik neturėjo. Dalis pateiktų komentarų ir pastabų buvo įtraukti į SSGG, taip pagerinant analizės kokybę.

SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

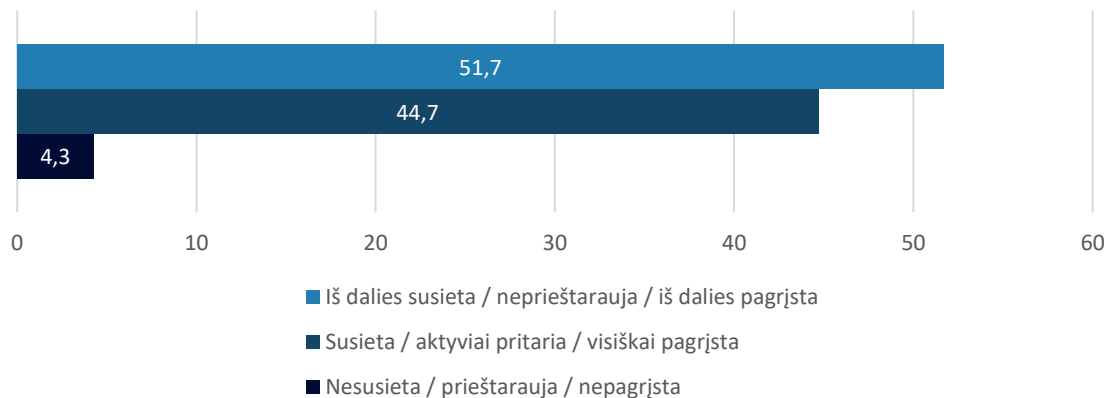
Prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimo kiekybiniais duomenimis analizės rezultatai rodo, kad dauguma komponentų yra visiškai arba iš dalies pagrįsti (žr. toliau esantį pav.). 42,6 proc. komponentų yra visiškai pagrįsti, 53,2 proc. – iš dalies pagrįsti, kadangi jų atžvilgiu sektoriaus esamos būklės aprašyme pateikti duomenys ir informacija nėra pakankama, o dar 4,3 proc. komponentų – nepagrįsti statistiniais duomenimis, apie juos nepateikiama jokių duomenų ir informacijos esamos būklės aprašyme. Pavyzdžiui, prie sektoriaus silpnybių nurodytas SSGG analizės komponentas „Pasenęs, energetiškai neefektyvus ir aplinkai nepalankus Baltijos jūros laivynas“ vertinamas kaip visiškai nepagrįstas kiekybiniais duomenimis, nes Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 m. programoje nepateikiama jokių šį teiginį pagrindžiančių statistinių duomenų.



3 pav. Prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Bendras SSGG analizės komponentų pagrindimas kiekybiniais duomenimis yra pagrįstas bent iš dalies. Vis dėlto, siekiant išsamaus ir nuoseklaus pagrindimo, didžiąjai daliai komponentų pagrindimas duomenimis ar kitokio pobūdžio kontekstine informacija galėtų būti geresnis. Visgi svarbu pabrėžti, jog iš dalies tokį didelį komponentų nepagrįstumą kiekybiniais duomenimis gali lemti komponentų specifika, kadangi dalis komponentų apima sunkiai pamatuojamus aspektus (pvz., patrauklios turizmui gamtos vertinimas).



4 pav. Prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ SSGG analizės komponentų tinkamumo vertinimas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

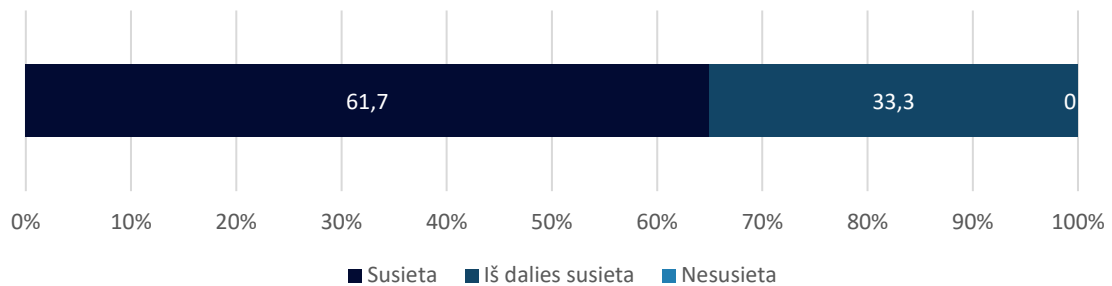
Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 44,7 proc. komponentų laikomi visiškai pagrįstais statistiniais duomenimis ar kontekstine informacija, susietais su aktualiais strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 51,7 proc. – iš dalies pagrįsti, iš dalies susieti, jiems neprieštaraujama, o 4,3 proc. – nepagrįsti, nesusieti, jiems prieštaraujama.

Prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ SSGG analizės vertinimas

Prioritetas vertinamas per atitiktį trimis kriterijams: strateginiams dokumentams, socialinių partnerių nuomonėms, statistinei, kontekstinei ar kito pobūdžio informacijai.

SSGG analizės komponentų atitikimas strateginėms nuostatoms

Atlikus prioriteto SSGG analizės komponentų atitikimo strateginėms nuostatoms analizę, nustatyta, kad visi prioriteto komponentai yra visiškai susieti arba iš dalies susieti su strateginiais dokumentais (žr. toliau esantį pav.). Dauguma (61,7 proc.) komponentų yra vertinami kaip visiškai susieti – jie atitinka bent vieno iš analizuotų strateginių dokumentų nuostatas. 33,3 proc. komponentų yra iš dalies susieti – jie yra paminėti dokumentuose, tačiau tinkamam jų pagrindimui, kuris suteiktų tvirtą pagrindą komponentą įtraukti į SSGG analizę, nėra pakankamai informacijos.



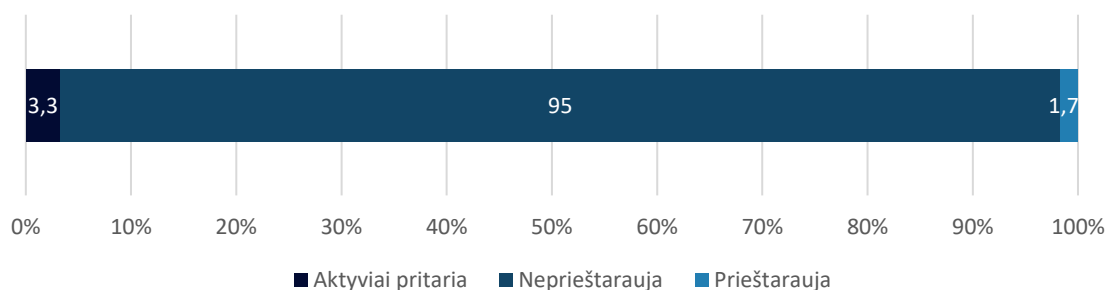
5 pav. Prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ SSGG analizės komponentų strateginis pagrįstumas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Strateginis prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimas vertinamas palankiai – remiantis pagrindiniais žuvininkystės sektoriaus strateginiais dokumentais, didžioji dalis komponentų yra pagrįstai įtraukti į SSGG analizę.

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG analizės komponentams

Socialinių-ekonominių partnerių nuomonės ir pastabų analizė rodo, kad socialiniai-ekonominiai partneriai esminių prieštaravimų prioriteto komponentams neturėjo (žr. toliau esantį pav.). Jie aktyviai pritaria 2 proc. komponentų – teikė siūlymus komponentus įtraukti į SSGG analizę arba jau įtrauktus komponentus papildyti ir patikslinti. Dar 95 proc. komponentų socialiniai-ekonominiai partneriai neprieštarauja. Prieštaravimas buvo išreikštas tik vieno SSGG analizės komponento grėsmės atžvilgiu – „Teisinės bazės pokyčiai (aplinkosauginiai, teritorijų planavimo, gamybos būdų reikalavimai), ribojantys akvakultūros veiklą.“ Sektoriaus atstovų nuomone, aplinkosauginiai reikalavimai neturėtų būti įvardinami kaip grėsmė. Tokiu būdu kuriamas neigiamas požiūris į aplinkos apsaugą ir priešiškus. Teigiama, jog vietoje to reikėtų kelti sąmoningumą, kad būtų dirbama tvariais metodais, o ne siekiama trumpalaikės naudos). Veiksmų programos rengėjai pateikė argumentus, jog griežtėjantys aplinkosauginiai reikalavimai vienareikšmiškai susiję su palankiais aplinkai tikslais ir nėra grėsmė aplinkai, ir akcentavus, jog SSGG skirtas aprūpinimui maistu ir darniai akvakultūros veiklai skatinti, o akvakultūros veikla užsiimančios įmonės pirmiausiai siekia ekonominių tikslų, padaryta išvada, jog teisinės bazės pokyčiai, ribojantys akvakultūros veiklą, yra iššūkis. Jo neįveikus kyla rizika įmonės akvakultūros veiklos tęstinumui. Remiantis šia argumentacija, į komentarą pagrįstai neatsižvelgta.



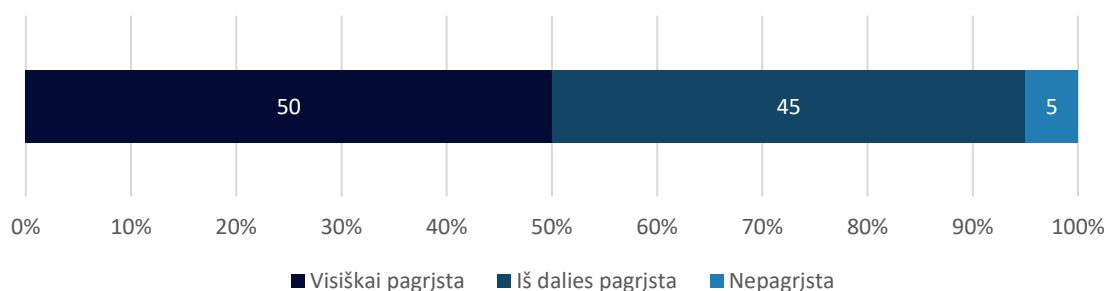
6 pav. Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ SSGG analizės komponentams

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Galima teigti, jog socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG komponentams yra vienareikšmiškas, kadangi reikšmingų prieštaravimų socialiniai-ekonominiai partneriai neišreiškė.

SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Remiantis atlikta analize, prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimas kiekybiniais duomenimis vertinamas, jog dauguma komponentų yra visiškai arba iš dalies pagrįsti (žr. toliau esantį pav.). 50 proc. komponentų yra visiškai pagrįsti, 45 proc. – iš dalies pagrįsti, kadangi jų atžvilgiu sektoriaus esamos būklės aprašyme pateikti duomenys ir informacija nėra pakankama, o dar 5 proc. komponentų – nepagrįsti statistiniais duomenimis, apie juos nepateikiama jokių duomenų ir informacijos esamos būklės aprašyme. Pavyzdžiui, prie sektoriaus silpnųjų nurodytas SSGG analizės komponentas „Tvenkinių akvakultūros veiklos ir pajamų sezoniskumas“ vertinamas kaip visiškai nepagrįstas kiekybiniais duomenimis, nes Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 m. programoje nepateikiama jokių šį teiginį pagrindžiančių statistinių ar detalizuojančių duomenų.



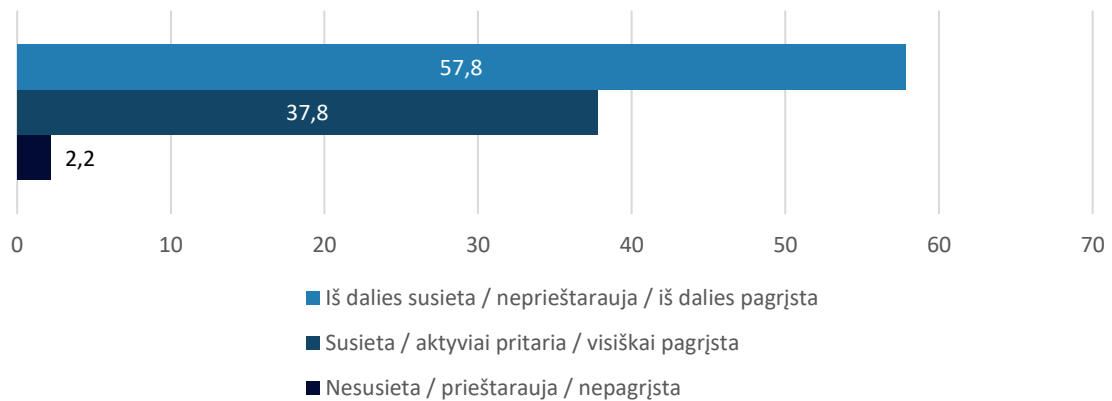
7 pav. Prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Vertinama, kad bendras SSGG analizės komponentų pagrindimas kiekybiniais duomenimis didžiąja dalimi yra atliktas. Vis dėlto, siekiant išsames ir nuoseklaus pagrindimo, daliai komponentų pagrindimas duomenimis ar kitokio pobūdžio kontekstine informacija galėtų būti geresnis. Visgi svarbu pabrėžti, jog dalinį komponentų nepagrįstumą kiekybiniais duomenimis gali lemti komponentų specifika, kadangi kai kurie komponentai apima sunkiai kiekybiškai pamatuojamus aspektus (pvz., didelis susidomėjimas UAS (ypatingai tarp MVJ) plėtros galimybėmis, didelis jų plėtros potencialas).

Apibendrinimas

Daugiausiai prioriteto komponentų SSGG analizėje buvo susiję žuvininkystės plėtra ir sektoriaus produktų perdirbimu, darbo jėga, likę – su pasiūla bei prekybos galimybėmis.



8 pav. Prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ SSGG analizės komponentų tinkamumo vertinimas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

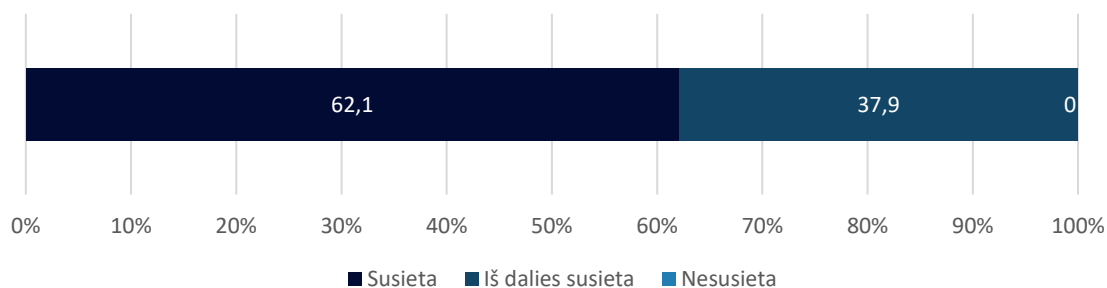
Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 37,8 proc. komponentų visiškai pagrįsti statistine ar kontekstine informacija ar susieti su strateginiais dokumentais, jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 57,8 proc. – iš dalies pagrįsti ar iš dalies susieti, jiems neprieštaraujama, o 2,2 proc. – nepagrįsti arba nesusieta, jiems prieštaraujama (žr. aukščiau esantį pav.).

Prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ SSGG analizės vertinimas

Prioritetas vertinamas per atitiktį trimis kriterijams: strateginiams dokumentams, socialinių partnerių nuomonėms, statistinei, kontekstinei ar kito pobūdžio informacijai.

SSGG analizės komponentų atitikimas strateginėms nuostatoms

Vertinant prioriteto SSGG analizės komponentus, 62,1 proc. SSGG analizės komponentų atžvilgiu atitinkamos strateginės nuostatos strateginiame dokumente buvo identifikuotos kaip susietos su strateginiais dokumentais (žr. toliau esantį pav.). Likę 37,9 proc. komponentų vertinami kaip iš dalies strategiškai pagrįsti.



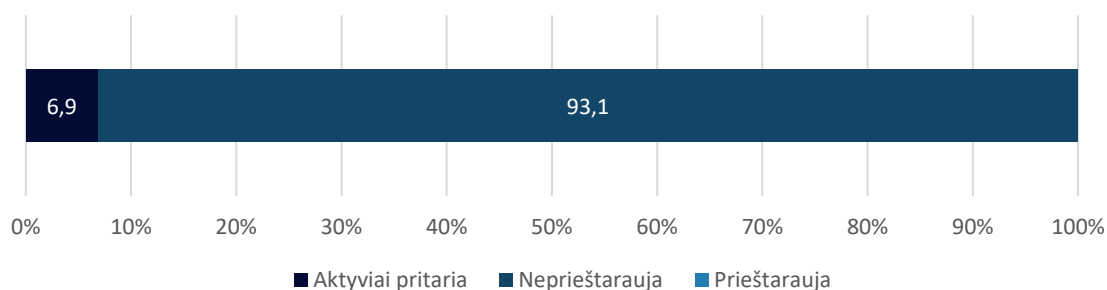
9 pav. Prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ SSGG analizės komponentų strateginis pagrįstumas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Apibendrinant prioriteto SSGG analizės komponentų strateginį pagrįstumą, galima teigti, jog strateginis pagrindimas yra sąlyginai aukštas. Esminių prieštaravimų ar neatitikimų, nėra, tačiau nemažai daliai SSGG analizės komponentų strateginiuose dokumentuose ir pačioje Veiksmų programoje nėra pateikta pakankamos informacijos, leidžiančios visiškai pagrįsti komponentus.

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG analizės komponentams

Socialinių-ekonominių partnerių nuomonės ir pastabų analizė rodo, kad socialiniai-ekonominiai partneriai esminių prieštaravimų prioriteto komponentams neturėjo (žr. toliau esantį pav.). Socialiniai-ekonominiai partneriai aktyviai pritaria 6,9 proc. komponentų, kiti 93,1 proc. komponentų socialiniai-ekonominiai partneriai neprieštarauja. Prieštaravimų šio prioriteto SSGG analizės komponentų atžvilgiu išreikšta nebuvo, bendras sutikimas ir pritarimas fiksuotas jiems visiems.



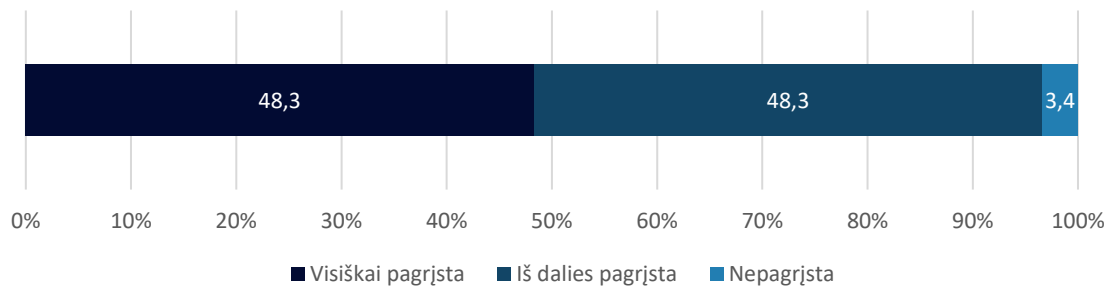
10 pav. Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ SSGG analizės komponentams

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas šio prioriteto SSGG analizės komponentams yra vieningai teigiamas – partneriai neprieštaravo.

SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimo kiekybiniais duomenimis analizės rezultatai rodo, kad dauguma komponentų yra visiškai arba iš dalies pagrįsti (žr. toliau esantį pav.). 48,3 proc. komponentų yra visiškai pagrįsti, 48,3 proc. – iš dalies pagrįsti, kadangi jų atžvilgiu sektoriaus esamos būklės aprašyme pateikti duomenys ir informacija nėra pakankama, o dar 3,4 proc. komponentų – nepagrįsti statistiniais duomenimis, apie juos nepateikiama jokių duomenų ir informacijos esamos būklės aprašyme.



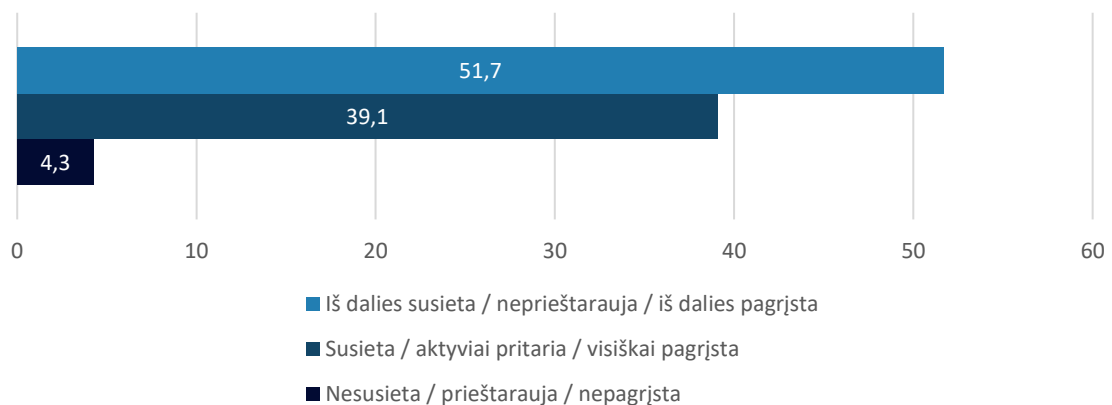
11 pav. Prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Bendras SSGG analizės komponentų pagrindimas kiekybiniais duomenimis yra atliktas bent iš dalies. Vis dėlto, siekiant išsamaus ir nuoseklaus pagrindimo, didžiąjai daliai komponentų pagrindimas duomenimis ar kitokio pobūdžio kontekstine informacija galėtų būti geresnis.

Apibendrinimas

Daugiausiai prioriteto komponentų SSGG analizėje buvo susiję su duomenų rinkimu ir kontrolės ir įsipareigojimų vykdymu, likę – su vandens biologinių išteklių atkūrimu ir išsaugojimu.



12 pav. Prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ SSGG analizės komponentų tinkamumo vertinimas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

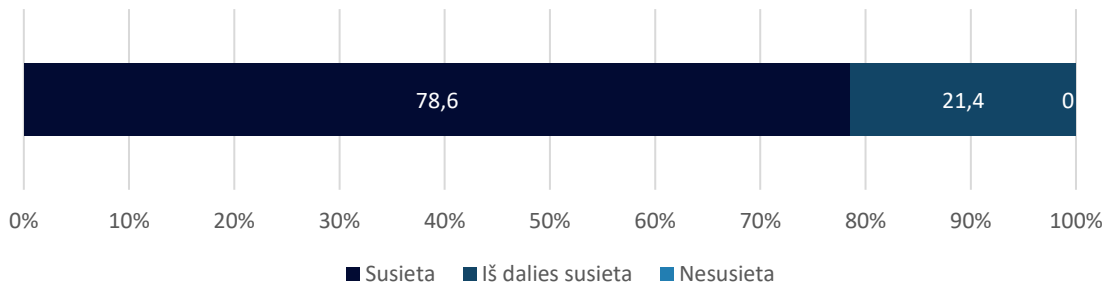
Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 39,1 proc. komponentų visiškai statistiškai ar kontekstualiai pagrįsti, susieti su strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 51,7 proc. – iš dalies pagrįsta, iš dalies susieta arba jiems neprieštaraujama, o 4,3 proc. – nepagrįsta, nesusieta arba jiems prieštaraujama (žr. aukščiau esantį pav.).

Prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ SSGG analizės vertinimas

Prioritetas vertinamas per atitiktį trimis kriterijams: strateginiams dokumentams, socialinių partnerių nuomonėms, statistinei, kontekstinei ar kito pobūdžio informacijai.

SSGG analizės komponentų atitikimas strateginėms nuostatomis

Prioriteto SSGG analizės komponentų strateginio pagrindimo vertinimas atskleidė, kad didžioji dalis komponentų visiškai arba iš dalies atitinka strateginių dokumentų nuostatas (žr. toliau esantį pav.). Daugiau nei 78,6 proc. analizės komponentų yra visiškai susieti, jie atitinka bent dalies strateginiuose dokumentuose išdėstytas nuostatas, numatytas kryptis. Daugiau kaip 20 proc. komponentų yra iš dalies pagrįsti, kadangi su jais susijusi informacija dokumentuose pateikta ribotai arba nepakankamai išsamiai.



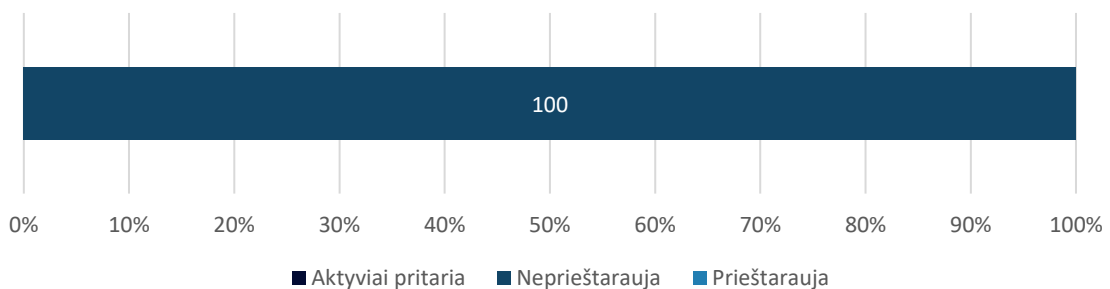
13 pav. 14Prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ SSGG analizės komponentų strateginis pagrįstumas

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Bendras strateginis SSGG analizės komponentų pagrįstumas vertinamas sąlyginai aukštai. Didžioji dalis komponentų yra strategiškai pagrįsti, tačiau pastebima ir be pagrindimo pateiktų komponentų.

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas SSGG analizės komponentams

Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas išskirtiems SSGG analizės komponentams yra vieningas ir stiprus, prieštaravimų dėl SSGG analizės komponentų nebuvo, sutikta su visais komponentais (žr. toliau esantį pav.). Be to, diskusijų metu socialiniai ekonominiai partneriai pateikė siūlymą patikslinti vieną iš SSGG analizės komponentų.

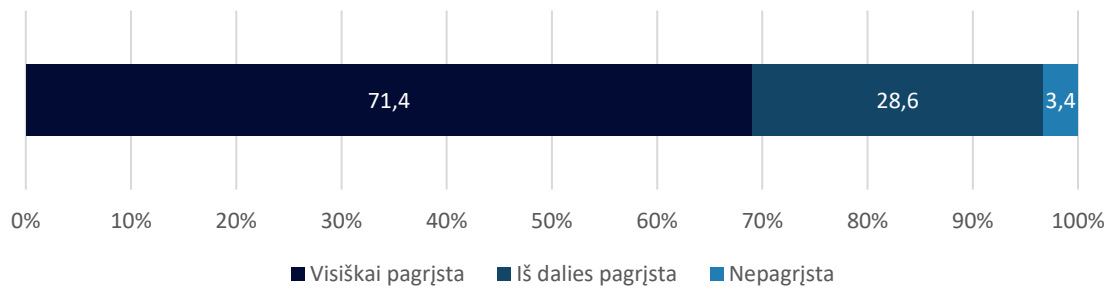


15 pav. Socialinių-ekonominių partnerių pritarimas prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ SSGG analizės komponentams

Daroma išvada, jog socialinių-ekonominių partnerių pritarimas komponentams yra vieningas – prieštaravimų neaptikta.

SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Prioriteto SSGG analizės komponentų pagrindimo kiekybiniais duomenimis analizės rezultatai rodo, kad dauguma komponentų yra visiškai arba iš dalies pagrįsti (žr. toliau esantį pav.). 71,4 proc. komponentų yra visiškai pagrįsti, 28,6 proc. – iš dalies pagrįsti, kadangi jų atžvilgiu sektoriaus esamos būklės aprašyme pateikti duomenys ir informacija nėra pakankama, nepagrįstų statistiniais duomenimis komponentų neaptikta.



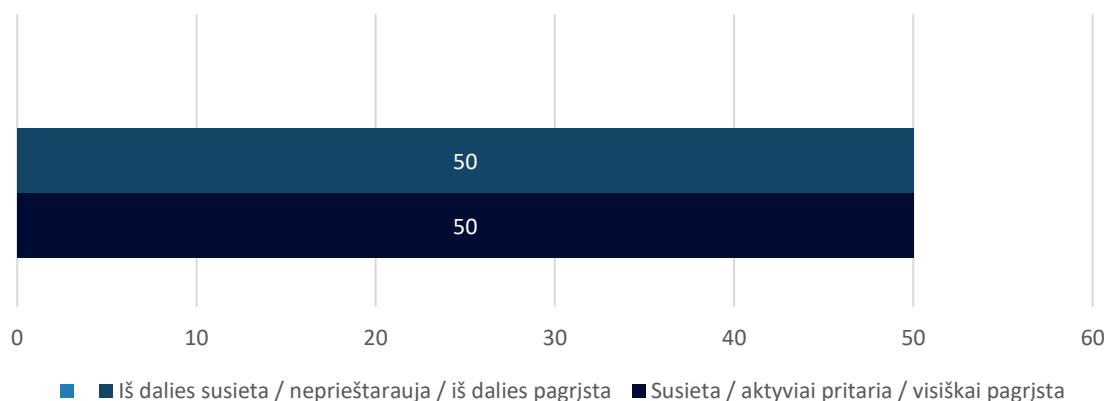
16 pav. Prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ SSGG analizės komponentų pagrįstumas kiekybiniais duomenimis

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Bendras SSGG analizės komponentų pagrindimas kiekybiniais duomenimis yra atliktas gerai: tik maža dalis komponentų galėtų būti pagrįsti geriau, tačiau bent dalinis pagrindimas yra atliktas pateikiant kiekvieną prioriteto komponentą.

Apibendrinimas

Daugiausiai prioriteto komponentų SSGG analizėje buvo susiję su jūrų pažinimu ir tarptautiniu bendradarbiavimu vykdant pakrančių apsaugą bei keitimusi informacija.



17 pav. Prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ SSGG analizės komponentų tinkamumo vertinimas, proc.

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 50 proc. komponentų visiškai statistiškai ar kontekstualiai pagrįsti, susieti su strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, likę 50 proc. – iš dalies pagrįsta, iš dalies susieta arba jiems neprieštaraujama, o nepagrįstų, nesusietų arba jiems prieštaraujama nebuvo (žr. aukščiau esantį pav.).

Apibendrinimas

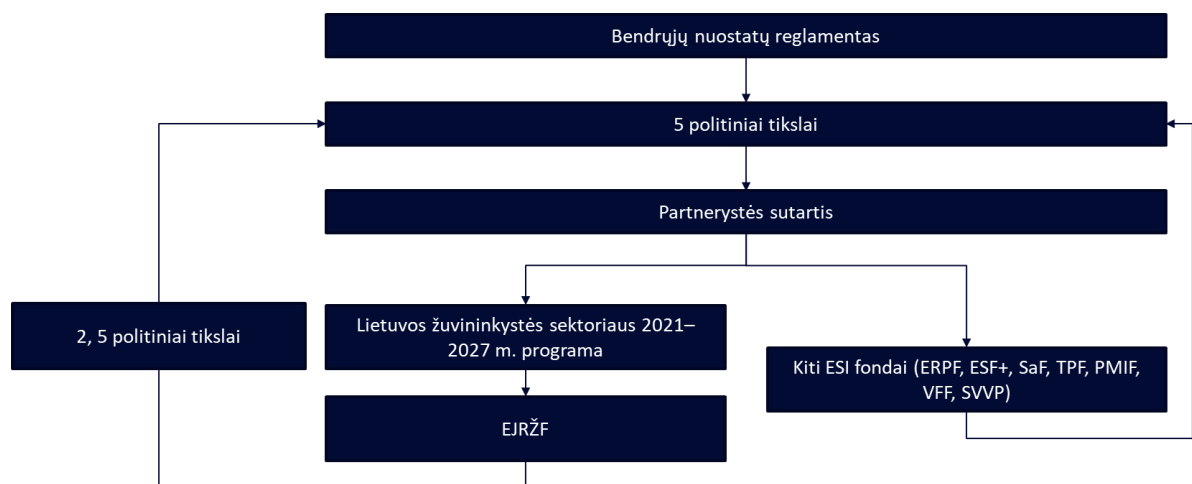
Visose srityse SSGG analizė vertinama teigiamai ir esminių trūkumų neidentifikuota, tačiau atskirų SSGG analizės komponentų atžvilgiu buvo nustatyti trūkumai. Jie daugiausia susiję su nepakankamu informacijos pateikimu pagrindžiant SSGG komponentus.

2 Veiksmų programos tinkamumo, aktualumo ir nuoseklumo vertinimas

Veiksmų programos tinkamumas įvertintas išanalizavus Veiksmų programos prioritetų ir konkrečių tikslų derėjimą su nacionaline ir ES darbotvarke, siekiant nustatyti, ar numatytos kryptys yra pagrįstos strategiškai. Veiksmų programos aktualumas nustatytas išanalizavus sąsajas tarp SSGG analizėje nustatytų poreikių ir

2.1 Veiksmų programos tinkamumas ES ir nacionalinės darbotvarkės kontekste

Šiame skyriuje aprašomas Veiksmų programos tinkamumas, vertinant sąsajas tarp Veiksmų programos ir ES bei nacionalinės darbotvarkės. Toliau esančiame paveiksle pateikiama Programos ir ES prioritetų bei ESI fondų sąsaja.



18 pav. ES prioritetų ir Programos ir ESI fondų sąsajos

Šaltinis: sudaryta Paslaugų teikėjo

Vienas pagrindinių aktualių dokumentų yra Bendrųjų nuostatų reglamentas, nustatantis politinius tikslus, kurie įgyvendinami ES investicijomis.

Veiksmų programos derėjimas su Bendroju nuostatų reglamentu ir Partnerystės sutartimi

Sanglaudos politikos Bendrųjų nuostatų reglamente numatyti nauji investavimo prioritetai 2021-2027 m. laikotarpiui. Siekiant padėti sumažinti ekonominius skirtumus ir padėti ES ekonomikai atsigauti po pandemijos, numatyta 2021-2027 m. skirti investicijas ES šalims pagal penkis politikos tikslus:

- konkurencingesnė ir pažangesnė Europa
- žalesnė, nuo mažo anglies dioksido kiekio technologijų prie nulinio anglies dioksido kiekio technologijų pereinanti ekonomika ir atspari Europa
- geriau sujungta Europa
- socialiai atsakingesnė ir įtraukesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį
- piliečiams artimesnė Europa.

Bendrųjų nuostatų reglamente numatyta, kad EJRŽAF investicijos turėtų prisidėti prie BŽP ir Sąjungos jūrų politikos įgyvendinimo.

2021–2027 m. Partnerystės sutartyje numatyta, kad pasinaudojant EJRŽAF bus siekiama 2 ir 5 tikslų. 2021–2027 m. laikotarpiu Partnerystės sutartis yra vienas iš pagrindinių dokumentų, kuriame nustatoma, kaip šiuo laikotarpiu bus investuojamos ES fondų lėšos ir kokių rezultatų siekiama investicijomis, ja atliepiamas Bendrųjų nuostatų reglamentas bei nacionalinė pažangos programa 2021-2030 m. Partnerystės sutartyje įvardinti iššūkiai sutampa su Bendrųjų nuostatų reglamente numatytais iššūkiais: netikėtai ištikusios krizės dėl COVID-19 pandemijos pasekmių šalinimas bei ekonomikos ir socialinių sistemų atsparumo krizėms didinimas, lėta Lietuvos ekonomikos transformacija link aukštesnės pridėtinės vertės, socialinė atskirtis ir nelygybė, kuri pandemijos metu tapo dar gilesnė, netolygi švietimo kokybė, lėtas švietimo skaitmenizavimas, prasti Lietuvos gyventojų bendros sveikatos rodikliai, ekonominiai ir socialiniai regioniniai skirtumai, nepakankamas TEN-T junglumas ir saugumas, spartėjanti klimato kaita, taršus transporto sektorius. Investicijos bus nukreipiamos į įvairias sritis šiems iššūkiams spręsti, įskaitant žuvininkystės ir akvakultūros sektorius.

Partnerystės sutartyje numatyta, kad siekiant 2-ojo politikos tikslo „Žalesnė Europa“, 2021–2027 m. laikotarpiu EJRŽAF investicijomis bus:

- gerinamas žvejybos tvarumas ir didinamas vandens biologinių išteklių išsaugojimas. To bus siekiama remiant priemones, nukreiptas į ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą. Bus tęsiamos priemonės, skirtos suderinti žvejybos pajėgumus su žvejybos galimybėmis, nutraukiant žvejybos veiklą ir padedant užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį laikino žvejybos veiklos nutraukimo atveju. Taip pat bus skatinamas energijos vartojimo efektyvumo didinimas ir ŠESD mažinimas, remiant žvejybos laivų variklių keitimą ir modernizavimą. Didelis dėmesys bus skiriamas duomenų rinkimui bei kontrolės ir vykdymo užtikrinimui;
- stiprinama tvari ir konkurencinga akvakultūros plėtra. To bus siekiama remiant akvakultūros gamybos pajėgumų didinimą ir susijusias pridėtinę vertę kuriančias veiklas, pavyzdžiui investicijas į pažangias technologijas, naujoves, įskaitant skaitmeninimą, siekiant padidinti materialinių, žmoniškųjų ir gamtinių išteklių naudojimo efektyvumą; paklausių rinkoje žuvų rūšių veisimo ir auginimo inovacines technologijas pratekančiose ir uždaroiose akvakultūros sistemose; pridėtinės vertės kūrimą (įskaitant apdirbimą ir perdirbimą) ir tiesioginį pardavimą bei rinkodaros priemones; aplinkos taršą mažinančių priemonių ir technologinių inovacijų įgyvendinimą; energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių įgyvendinimą bei AEI energijos vartojimą; prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių įgyvendinimą;
- stiprinamas tarptautinis vandenynų valdymas ir sudaromos sąlygos užtikrinti jūrų ir vandenynų saugą, saugumą, švarą ir tvarų valdymą. EJRŽAF lėšomis numatoma remti pakrančių apsaugos funkcijas atliekančių institucijų efektyvesnį bendradarbiavimą, siekiant sklandesnio bendrai atliekamų apsaugos funkcijų atlikimo, bei tam skirtis įrangos ir priemonių įsigijimo, taip pat kartu naudojamos infrastruktūros pagerinimo.

Siekiant 5-tojo politikos tikslo „Piliečiams artimesnė Europa“, 2021–2027 m. laikotarpiu EJRŽAF investicijomis bus:

- trijuose tipuose žvejybos ir akvakultūros regionų (pakrantės teritorijose, vidaus teritorijose su dideliu rekreaciniu natūralių vandens išteklių potencialu ir vidaus teritorijose su išplėtotu akvakultūros sektoriumi) bus skatinamos veiklos, papildančios žuvininkystę, remiami mėlynosios ekonomikos projektai, kuriais vietos bendruomenės geriau išnaudotų tvarios mėlynosios ekonomikos joms teikiamas galimybes ir gautų jų teikiamą naudą, pasitelkdamos aplinkos, kultūros, socialinius ir žmogiškuosius išteklius bei juos stiprindamos.

Žaliasis kursas siūlomos atskiros iniciatyvas kaip 2030 m. ES biologinės įvairovės strategija, Strategija nuo ūkio iki stalo ir kiti dokumentai¹. Veiksmų programos sąsajos su šiais dokumentais aprašomos toliau.

Veiksmų programos derėjimas su ES strategija „Nuo ūkio iki stalo“

ES strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ numatyti bendrieji ES tikslai siekti sumažinti ES maisto sistemos aplinkosauginį pėdsaką ir poveikį klimatui ir padidinti jos atsparumą, užtikrinti apsirūpinimą maistu keičiantis klimatui ir nykstant biologinei įvairovei, siekti konkurencingo tvarumo pagal principą „nuo ūkio iki stalo“ ir išnaudoti naujas galimybes. Taip pat numatyti kiti siekiai:

- užtikrinti, kad maisto grandinė, apimanti maisto gamybą, transportavimą, paskirstymą, pardavimą ir vartojimą, darytų **neutralų arba teigiamą poveikį aplinkai**, išsaugant ir atkuriant žemės, gėlo vandens ir jūros išteklius, nuo kurių priklauso maisto sistema; padėti švelninti klimato kaitą ir prisitaikyti prie jos poveikio; apsaugoti žemės, dirvožemio, vandens, oro, augalų ir gyvūnų sveikatą ir gerovę; sustabdyti biologinės įvairovės nykimą;
- užtikrinti aprūpinimą maistu, tinkamą mitybą ir visuomenės sveikatą, kad kiekvienas galėtų pagal savo mitybos poreikius ir prioritetus **įsigyti pakankamą kiekį maistingų ir tvarių maisto produktų**, atitinkančių aukštus saugos ir kokybės, augalų sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės standartus;
- užtikrinti, kad maisto produktai būtų įperkami, o ekonominė grąža tiekimo grandinėje būtų teisingesnė, kad galiausiai **tvariausiai pagaminti maisto produktai būtų įperkamesni**, skatinti tiekimo sektoriaus konkurencingumą ir remti sąžiningą prekybą, kurti naujas verslo galimybes, užtikrinti bendrosios rinkos vientisumą, profesinę sveikatą ir saugą.

Norint užtikrinti, kad ES darbotvarkės tikslai būtų perkelti į nacionalinę darbotvarkę, EK ir kiekviena ES sudaro partnerystės sutartis, kurios taikomos ESF fondų paramai, jose nustatomi įsipareigojimai, susiję su fondų paramos panaudojimu, ir nubrėžiamos sąsajos su Sanglaudos politika.

Veiksmų programos derėjimas su Biologinės įvairovės strategija

2030 m. ES biologinės įvairovės strategija siekiama iki 2030 m. paskatinti biologinės įvairovės atsigavimą. Siekiama didinti visuomenės atsparumą tokioms grėsmėms kaip:

- klimato kaita;
- miškų gaisrai;
- maisto nesaugumas;
- ligų protrūkiai.

Strategijoje numatyti veiksmai, kuriais iki 2030 m. bus siekiama prisidėti biologinės įvairovės saugojimo:

1. Vientisas saugomų teritorijų tinklas

2. ES gamtos atkūrimo planas. Ekosistemų atkūrimas sausumoje ir jūroje

- Šioje veikloje yra numatyta ir veiksmų, susijusių su jūrų ekosistemų būklės gerinimu bei gėlo vandens ekosistemų atkūrimu

Taip pat strategijoje numatytos prie pokyčių galinčios prisidėti sąlygos:

1. Naujos Europos biologinės įvairovės valdymo sistemos įdiegimas
2. Skatinama sparčiau įgyvendinti ES aplinkos teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą

¹ <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/green-deal/>

3. Numatomas veiklos integravimas ir visuomenės įtraukimas: verslas įvairiais būdais skatinamas prisidėti prie biologinės įvairovės išsaugojimo, planuojama nukreipti ES finansines priemones į biologinės įvairovės saugojimą, atkūrimą, žaliosios infrastruktūros kūrimą, siekiama investuoti į mokslinius tyrimus, bendradarbiauti švietimo srityje ir kt.

Galiausiai nurodyti siekiai didinti tarptautinį bendradarbiavimą, siekti bendrų, pasaulinių tikslų, užtikrinti ES laisvos prekybos taisykles, paremti besivystančias šalis, skiriant papildomą finansavimą biologinės įvairovės apsaugai.

Veiksmų programa galėtų prisidėti prie Biologinės įvairovės strategijos įgyvendinimo per I-ojo prioriteto konkretų tikslą „Prisidėti prie vandens biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo“, kuris tiesiogiai nukreiptas į biologinės įvairovės apsaugos ir atsigavimo skatinimą.

Veiksmų programos derėjimas su komunikatu Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką

Šiame komunikate pasiūlyti sprendimai dėl ateinančio dešimtmečio jūrų politikos, siekiant, kad ji atitiktų Europos žaliojo kurso² tikslus. EK pateikė siūlymus dėl priemonių, siekiant įgyvendinti numatytus tikslus:

1. Mėlynosios ekonomikos vertės grandinių pertvarkymas
 - a. Poveikio klimatui neutralizavimo ir nulinės taršos tikslų pasiekimas
 - b. Žiedinė ekonomika ir taršos prevencija
 - c. Biologinė įvairovė ir investicijos į gamtą
 - d. Pakrančių atsparumas
 - e. Atsakingai gaminamų maisto produktų sistemos
2. Tvarios mėlynosios ekonomikos plėtros rėmimas
 - a. Žinios apie vandenynus
 - b. Moksliniai tyrimai ir inovacijos
 - c. Investicijos
 - d. Mėlynieji įgūdžiai ir darbo vietos
3. Tvaraus valdymo sąlygų sudarymas
 - a. Jūrinių teritorijų planavimas
 - b. Piliečių aktyvumas ir okeanologijos žinios
 - c. Jūrų baseinai, regioninis bendradarbiavimas ir parama pakrantės regionams
 - d. Jūrų saugumas
 - e. Tvarios mėlynosios ekonomikos skatinimas už ES ribų

Kiekvienam iš tikslų numatyta konkrečių įgyvendinimo priemonių. Prie pirmojo komunikato tikslo įgyvendinimo turėtų prisidėti I-asis ir II-asis Veiksmų programos prioritetai. Prie antrojo komunikato tikslo turėtų prisidėti IV prioritetas, kuriuo investicijos nukreipiamos į vandenynų valdymą, jų apsaugą, tyrimus. Prie trečiojo komunikato tikslo įgyvendinimo turėtų prisidėti III-asis Veiksmų programos tikslas, nukreiptas į sąlygų mėlynajai ekonomikai sudarymą pakrantės rajonuose, salose, sausumos vietovėse bei į žvejybos ir akvakultūros bendruomenių vystymąsi.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui.

Veiksmų programos derėjimas su komunikatu Tvari Europos bioekonomika

Komunikatu siekiama prisidėti prie Europos bioekonomikos tvarumo ir žiedžiškumo atsižvelgiant į pasauliui kylančius iššūkius, tokius kaip klimato kaita, dirvožemio ir ekosistemų būklės blogėjimas. Tai kuria poreikį ieškoti naujų gamybos ir vartojimo būdų, kurti tvarią bioekonomiką. Siekiant išnaudoti bioekonomikos potencialą numatyti penki tikslai:

1. Apsirūpinti maistu ir užtikrinti mitybos saugumą (poreikis pereiti prie tvarių maisto ir ūkininkavimo sistemų)
2. Tvariai valdyti gamtos išteklius (poreikis apsaugoti jūrų, vandenynų ekosistemas, stebėti ir tirti jų būklę)
3. Mažinti priklausomybę nuo neatsinaujinančių netvarių išteklių, išgaunamų vietoje ir importuojamų (reikalinga keisti neatsinaujinančius išteklius į alternatyvius, stiprinti biomasės sektorių)
4. Švelninti klimato kaitos poveikį ir prisitaikyti prie jos
5. Stiprinti Europos konkurencingumą ir kurti darbo vietas (bioproduktų rinkos plėtojimas, inovacijų kūrimas, pramonės pertvarka ir kt.

Šiems tikslams įgyvendinti pasiūlytos trys veiksmų kryptys: stiprinti ir plėsti biopramonės sektorius, skatinti investicijas ir rinkų kūrimą; visoje Europoje sparčiai plėtoti bioekonomiką vietos mastu; suprasti bioekonomikos ekologines išgales.

Prie pirmojo komunikato tikslo tiesiogiai turėtų prisidėti II-ojo prioriteto konkretus tikslas „Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu“ ir juo įgyvendinamos priemonės, tokios kaip investicijos į gamybinės investicijas į tvarią, ekologinę akvakultūros gamybą ir kt. Prie antrojo komunikato tikslo prisidės IV prioriteto konkretus tikslas „Stiprinti tvarų jūrų bei vandenynų valdymą skatinant jūrų pažinimą, jūrų stebėjimą ir (arba) pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą“. Prie trečiojo ir ketvirtojo komunikato tikslų turėtų prisidėti I prioriteto konkretieji tikslai „Stiprinti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą“ ir „Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO₂ kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius“. Prie penktojo komunikato tikslo įgyvendinimo prisidės I prioriteto konkretus tikslas „Stiprinti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą“ bei III prioriteto konkrečiojo tikslo „Sudaryti sąlygas tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse ir skatinti žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymąsi“.

Veiksmų programos derėjimas su Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu iki 2030 m.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas yra valstybės lygmens teritorijų planavimo dokumentas. Jame, siejant su NPP, numatytos teritorijos erdvinio vystymo kryptių įgyvendinimo gairės, sprendiniai dėl gamtos ir kitų išteklių racionalaus naudojimo, ekologinės pusiausvyros palaikymo, gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio apsaugos, valstybei svarbių projektų ir kt. Aprašant sprendinius detalizuojami valstybės siekiai ir prioritetai, sprendinių tęstinumas ir suderinamumas su kitais sprendiniais.

Vienas iš plane numatytų prioritetų, susijusių su žuvininkyste – tvari, bioekonomikos principais paremta veikla žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose. Numatytos priemonės žuvininkystei skatinti vidaus vandenyse, jūroje, skatinama plėtoti mokslinius tyrimus ir naujas technologijas akvakultūros srityje. Siūloma skatinti tausojančią žuvininkystę per ekologinę akvakultūrą plėtojančių ūkių modernizavimą, aplinkosaugos taisyklių nepažeidžiančią ir aplinką tausojančią rekreacinę veiklą, verslinę žvejybą. Numatytos ir detalesnės veiklos siekiant skatinti rekreacijos ir žuvininkystės sektorių augimą. Veiksmų programoje atitinkamai numatytas II-ojo prioriteto konkretus tikslas „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu

saugumo Sąjungoje“, kuris turėtų tiesiogiai prisidėti prie bendrojo plano nuostatų įgyvendinimo. Taip pat prie šių nuostatų įgyvendinimo turėtų prisidėti I-ojo prioriteto konkretus tikslas „Stiprinti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą“.

Veismų programos derėjimas su Nacionaliniu energetikos ir klimato srities veismų planu 2021-2030 m.

Siekiant įgyvendinti 2015 m. Paryžiaus susitarime numatytus tikslus, buvo parengtas Nacionalinis energetikos ir klimato srities veismų planas 2021-2030 metams. Siekiama įgyvendinti šiuos Paryžiaus susitarimo tikslus:

- sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijas 40 proc. (lyginant su 1990 m.)
- pagerinti energijos vartojimo efektyvumą bent 32,5 proc.
- padidinti atsinaujinančių energijos išteklių dalį visoje energetikoje iki 32 proc.

Tiesiogiai žuvininkystės sektoriui numatyta viena priemonė – A16. Iškastinio kuro naudojimo mažinimas žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje. Prie šios priemonės įgyvendinimo tiesiogiai turėtų prisidėti I-ojo Veismų programos prioriteto konkretus tikslas „Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO₂ kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius“ ir jame numatytos priemonės. Taip pat analizuojamame plane akvakultūros srityje siūloma labiau plėtoti ekologinį ūkininkavimą. Prie šio siūlymo įgyvendinimo turėtų prisidėti II-ojo prioriteto uždavinys „Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu“.

2.2 Veismų programos aktualumas

Siekiant įvertinti Veismų programos aktualumą reikalinga nustatyti, ar numatytos priemonės atliepia SSGG analizės metu išskirtus poreikius. Poreikiai buvo nustatyti remiantis SSGG analize ir konsultacijomis su visuomene. Sąsajos tarp poreikių ir priemonių nurodytos toliau esančioje lentelėje.

1 prioritete atliepiami beveik visi poreikiai, išskyrus P4 (skatinti žvejybos veiklos įvairinimą, gerinti iškrovimo vietų infrastruktūrą). Kaip nurodyta SSGG analizėje, šį poreikį bus siekiama atliepti įgyvendinant 3-ojo prioriteto veiklas, tačiau tai neatsispindi priemonių aprašyme – reikalinga korekcija Veismų programoje.

2, 3 prioriteto ir 4 prioriteto priemonės pilna apimtimi atliepia visus SSGG analizėje išskirtus poreikius.

2 lentelė. Veismų programos priemonių sąsajos su nustatytais poreikiais

Konkretusis tikslas	Priemonės	Atliepiami poreikiai
1.1	Investicijos į tvarų žvejybos verslą	1 prioriteto: P1, P2
	Laimikiui padarytos žalos, patirtos dėl žinduolių ir paukščių, kurie saugomi, kompensavimo sistemos. Ruonių stebėseną.	1 prioriteto: P7
	Mokslo atstovų ir žvejų bendradarbiavimo veiklos	1 prioriteto: P3
	Žvejybos poveikio jūrų aplinkai mažinimas (įskaitant nepageidaujamos priegaudos mažinimą) ir žvejybos pritaikymas siekiant apsaugoti rūšis	1 prioriteto: P1
1.2	Pagrindinių arba pagalbinių variklių keitimas arba modernizavimas.	1 prioriteto: P1
1.3	Žvejybos veiklos nutraukimas visam laikui.	1 prioriteto: P5
	Laikinas žvejybos veiklos nutraukimas.	1 prioriteto: P5, P6
1.4	Duomenų rinkimas.	1 prioriteto: P9
	Kontrolė ir vykdymo užtikrinimas.	1 prioriteto: P10

	Būtinų privalomų sistemų ir prietaisų įsigijimas ir įrengimas laivuose.	1 prioriteto: P10
1.6	Išsaugojimo priemonių, skirtų ilgalaikiam išteklių atkūrimui, įgyvendinimas.	1 prioriteto: P6
	Jūros šiukšlių ir nepageidaujamos priegaudos tvarkymas.	1 prioriteto: P8
2.1	Gamybinės investicijos (ilgalaikis turtas) į tvarią akvakultūros gamybą ir susijusias pridėtinę vertę kuriančias veiklas.	2 prioriteto: P1, P2, P3, P4, P7
	Mokslo atstovų ir akvakultūros įmonių bendradarbiavimo veiklos.	2 prioriteto: P3, P4, P6
	Akvakultūros teikiamų ekosisteminių paslaugų ir tvaresnių gamybos metodų skatinimas	2 prioriteto: P5, P7
	Gyvūnų ir visuomenės sveikatos priemonės.	2 prioriteto: P5, P7
2.2	Investicijos į žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimą.	2 prioriteto: P9
	Gamintojų organizacijų veiklos skatinimas.	2 prioriteto: P8, P10
	Rinkų priemonės (įskaitant skirtas geresniam atsekamumui ir kokybei užtikrinti).	2 prioriteto: P8, P10
3.1	Vietos plėtros strategijų (VPS) rengimas.	3 prioriteto: P6
	Vietos plėtros strategijų (VPS) įgyvendinimas.	2 prioriteto: P3; 3 prioriteto: P1, P2, P3, P4, P5.
4.1	Parama pakrančių apsaugos funkcijas atliekančių institucijų bendradarbiavimas.	4 prioriteto: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7 (Veiksmų programoje reikalingas patikslinimas dėl P1 (vietoje P1 klaidingai nurodyta P3 antrą kartą)

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo, remiantis Veiksmų programos projektu

Galima daryti išvadą, kad visos Veiksmų programos priemonės tiesiogiai atliepia nustatytus poreikius, tačiau reikalingos nedidelės korekcijos siekiant tai aiškiai aprašyti Veiksmų programos priemonėse.

2.3 Veiksmų programos nuoseklumas

Įvertinus Veiksmų programos aktualumą nustatyta, kad numatytos priemonės atliepia valstybės ir žuvininkystės sektorių poreikius. Vertinant nuoseklumą svarbu atsakyti, ar numatytos investicijos suplanuotos nuosekliai - ar ryšiai tarp konkrečių tikslų, priemonių ir rezultatų rodiklių yra pagrįsti ir tinkami. Svarbu, kad būtų užtikrinimas vidinis Veiksmų programos nuoseklumas – numatyti konkretieji tikslai atitinka prioritetus, o rezultatų rodikliai atspindi veiklų (priemonių) rezultatus. Tinkamai suderinta Veiksmų programa turės aiškią atskirtį tarp tikslų, jie nesidubliuos ir vienas kitam neprieštaraus. Veiksmų programos elementų hierarchija pavaizduota toliau esančiame paveiksle.



3 paveikslas. Veiksmų programos prioritetų, konkrečių tikslų ir priemonių sąsajos

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo

Intervencijos logika atitinka ERJŽAF reglamente numatytą veiksmų programų logiką – prioritetai, konkretieji tikslai, priemonės bei produktų ir rezultatų rodikliai buvo perkelti iš reglamento į Veiksmų programą, pasirenkant elementus, labiausiai atitinkančius Lietuvos poreikius.

Veiksmų programa vertinama kaip nuosekli ir tinkamai suderinta (analizė pateikta 1 priede). Prioritetai ir konkretieji tikslai tematiškai atskirti pagal sritis (aplinkosauginių, ekonominių veiksmų, bendradarbiavimo, inovacijų skatinimas ir kita), tad tai vertintina teigiamai. Pagal I-ąjį prioritetą numatytos priemonės, skirtos žvejybos sektoriaus tvarumui, ekonominiam, socialiniam gyvybingumui skatinti, mažinant poveikį aplinkai, vykdymo ir kontrolės užtikrinimui, vandens išteklių saugojimui. II-asis prioritetas nukreiptas į akvakultūros sektoriaus ekonominio konkurencingumo, tvarumo skatinimą ir produkcijos perdirbimą. III-ojo prioriteto veiklos sutelktos į vietos plėtros strategijų rengimą ir įgyvendinimą, o IV-asis skirtas pakrančių apsaugos funkcijas atliekančių institucijų bendradarbiavimui skatinti. Aiškus tematinis priemonių paskirstymas turėtų užtikrinti Veiksmų programos aiškumą, nuoseklumą ir stebėsenos paprastumą.

Visuose prioritetuose numatytos veiklos prisideda prie rezultatų rodiklių pasiekimo. Nenustatytas nei vienas atvejis, kad numatytos veiklos neprisidėtų prie rezultato rodiklių, nėra trūkstamų rodiklių. Taip pat nenustatyta atvejų, kada numatytos priemonės išeitų už konkrečiuosiuose tiksluose numatytų tikslų apibrėžimo, t. y. būtų nukreiptos į platesnį veiklų spektrą, negu numato konkretus tikslas. Tad visoms priemonėms skirtas aukštas suderinamumo įvertis, nurodantis, kad priemonės turi aiškas sąsajas su konkrečiais tikslais bei prisideda prie rezultato rodiklio verčių.

Apibendrinimas

- Veiksmų programa neprieštarauja numatytiems tikslams ir išskeltiems iššūkiams, ji tiesiogiai prisidės prie klimato kaitos švelninimo, taršaus transporto poveikio aplinkai mažinimo bei ekonominio ir socialinio atsigavimo po pandemijos. Numatyta, kad ERJŽAF investicijos bus nukreiptos į tausios žuvininkystės, ekologinio ūkininkavimo skatinimą, energetinio efektyvumo didinimą, CO₂ išmetimo mažinimą, maisto išteklių aprūpinimą ir kt.
- Veiksmų programoje numatytos priemonės atliepia beveik visus SSGG analizėje nustatytus poreikius (identifikuotas tik vienas trūkumas dėl neįvardinto atliepiamo poreikio P4).
- Veiksmų programa turi nuoseklią intervencijos logiką – aiškus tematinis atskyrimas, visos priemonės turėtų prisidėti prie numatytų rezultato rodiklių ir atitinka konkrečiuosiuose tiksluose numatytas tematinės apibrėžtis.

3 Programos stebėsenos sistemos vertinimas

Programoje numatyta stebėsenos sistema, leidžianti stebėti Programos įgyvendinimo pažangą. Programoje įvardinti ir aiškiai apibrėžti yra rezultatų rodikliai – poveikio rodikliai nėra taikomi, o produkto rodikliai nurodo suplanuotų produktų (veiklų) pasiekimo lygį. Rezultato rodikliai skirti išmatuoti konkrečių tikslų pasiekimą. Stebėsenos sistema taip pat suteikia informaciją apie priemonių įgyvendinimo rezultatus ir lėšų panaudojimo efektyvumą. EJŖŽAF reglamente numatyta bendra valstybių narių Veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos sistema, leidžianti palyginti rezultatus tarp šalių. Veiksmų programos rezultatų rodikliai buvo pasirinkti pagal EJŖŽAF politinio susitarimo 1 priede numatytus rezultatų rodiklius (viso – 22 galimi rezultato rodiklių pasirinkimai).

Rezultatų rodikliams analizuoti pasitelkta SMART analizė, kuri skirta atskirų rodiklių kokybės vertinimui. Ši metodika buvo pasitelkta ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos išankstiniame vertinime. SMART metodika apima šiuos kriterijus:

- **Specifiškas** (angl. Specific) – rodiklis turėtų kiekybiškai išreikšti priemonės uždavinius ir būti aiškiai su jais susijęs (uždaviniai, turėtų atspindėti pagrindinį priemonės tikslą). Labai svarbu, kad rodikliai būtų susiję su tais priemonės uždaviniais, kuriems skiriami pagrindiniai finansiniai ištekliai, t. y. rodikliai turi atspindėti pagrindines finansuotas veiklas ir tik santykinai nedidelė finansuotų veiklų gali likti neatspindėta rodikliais.
- **Išmatuojamas** (angl. Measurable) – rodiklis turi būti aiškiai apibrėžtas bei išreikštas kiekybiškai. Šiuo tikslu įprastai rodikliai ir jų apskaičiavimo būdas turėtų būti paaiškinti pačioje programoje, kad jau konkretaus projekto planavimo, paraiškos finansavimui rengimo stadijoje projekto vykdytojai galėtų aiškiai įsivardinti, kokias rodiklių reikšmes turės pasiekti jų įgyvendinamas projektas ir kaip jie turės už jas atsiskaityti. Rodiklių išmatuojamumas yra kritiškai svarbus veiksnys ir patiems programos vykdytojams bei vertintojams, kadangi tik aiškiai apibrėžti ir korektiškai išmatuoti atskirų projektų rodikliai leidžia juos sumuoti tarpusavyje, lyginti ir pan.
- **Pasiekiamas** (angl. Attainable / Achievable) – rodiklis ir jo reikšmė turi būti pagrįsti, t. y. būti proporcingi tiek programos lėšomis finansuojamoms veikloms, tiek skiriamams finansiniams ištekliams. Rodikliai gali būti nepasiekiami ir tais atvejais, kuomet jie reflektuoja veiklas, kurioms programoje skiriamas santykinai mažas dėmesys, jos yra papildomos ir galbūt įgyvendinamos tik nedidelėje dalyje projektų finansuojamų programos lėšomis.
- **Patikimas** (angl. Reliable) – rodiklio reikšmė turi išlikti tokia pati ir apskaičiavus jį kitą kartą, t. y. nekintanti. Daugeliu atveju rodiklio patikimumas tiesiogiai priklauso nuo jo reikšmės apskaičiavimo technikos ir metodikos aiškumo bei pastovumo, ir, žinoma, šios metodikos taikymo profesionalumo. Turint galvoje, kad dauguma rodiklių (produkto ir rezultato) yra apskaičiuojami projekto lygmenyje ir įprastai tai paliekama pačių projektų vykdytojų atsakomybei, aiškos rodiklių skaičiavimo metodikos reikšmė yra itin svarbi.
- **Apibrėžtas laike** (angl. Timely) – rodiklius turėtų būti galima išmatuoti periodiškai ir fiksuoti ir stebėti projekto / programos pažangą. Šiuo atveju vertinama rodiklių apibrėžtis laike, t. y. ar apibrėžtas laikotarpis, kuomet rodiklis turėtų būti pasiektas, ar jį galima patikrinti numatytu laikotarpiu.

Toliau šiame pateikiama apibendrinta stebėsenos rodiklių analizė pagal SMART metodikos kriterijus. Detali kiekvieno rezultato rodiklio analizė pagal SMART metodiką ir įverčiai pagal kiekvieną SMART kriterijų pateikiama 1 priede. Detaliai informacijai apie kiekvieno rodiklio pagrindimą įvertinti buvo pasitelktas Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027 m. programos konkretiems tikslams (KT) nustatytų Produkto

rodiklių (PR) ir Rezultato rodiklių (RR) pagrindimo dokumentas (toliau – Rodiklių pagrindimo dokumentas) (2021 m. I ketv.).

3 lentelė. Rezultato rodiklių vertinimo apibendrinimas

Prioritetas	Konkretusis tikslas	Rezultato rodiklis	Įvertinimas
I Programos prioritetas: Tausios žvejybos skatinimas ir vandens biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas	1.1. Stiprinti ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą	Išsaugotos darbo vietos	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai, tačiau reikalingas detalesnis prielaidos pagrindimas dėl rezultato rodiklio „Naudą gaunantys asmenys“ reikšmės.
		Naudą gaunantys asmenys	
		Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	
		Socialinį tvarumą didinantys subjektai	
		Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	
		Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	
	1.2. Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO ₂ kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius	Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.
	1.3. Skatinti suderinti žvejybos pajėgumą su žvejybos galimybėmis žvejybos veiklos nutraukimo visam laikui atveju ir prisidėti prie tinkamo pragyvenimo lygio užtikrinimo laikino žvejybos veiklos nutraukimo atveju	Naudą gaunantys asmenys	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.
		Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas GT	
		Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas kW	
	1.4. Skatinti veiksmingas žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemonės, be kita ko, kovoti su NNN žvejyba, taip pat patikimus duomenis žiniomis grindžiamam sprendimų priėmimui užtikrinti	Duomenų rinkimo, valdymo ir naudojimo sistemos efektyvumas	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.
		Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus	
		Įdiegtos ar patobulintos kontrolės priemonės	
II Programos prioritetas: Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros	2.1. Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu	Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.
		Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	
		Nauji gamybos pajėgumai	
		Išlaikyta akvakultūros gamyba	
		Plotas, kuriame vykdomi veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos, išsaugojimo ir atkūrimo	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai, tačiau reikalingas detalesnis prielaidos pagrindimas dėl rezultato rodiklio „Išlaikyta akvakultūros gamyba“ reikšmės.

produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje		Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	
		Socialinį tvarumą didinantys subjektai	
		Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	
		Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	
		Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	
	2.2. Skatinti žvejybos ir akvakultūros produktų prekybą, kokybę ir pridėtinę vertę, taip pat tų produktų perdirbimą	Nauji gamybos pajėgumai Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai, tačiau reikalingas detalesnis prielaidos pagrindimas dėl rezultato rodiklio „Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje“ reikšmės
III Programos prioritetas: Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas	3.1. Sudaryti sąlygas tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse ir skatinti žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymąsi	Sukurtos įmonės	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.
		Sukurtos darbo vietos	
		Išsaugotos darbo vietos	
		Naudą gaunantys asmenys	
		Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	
		Socialinį tvarumą didinantys subjektai	
		Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla	
		Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	
		Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos	
		Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	
		Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus	
		Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	
IV Programos prioritetas: Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei	4.1. Stiprinti tvarų jūrų bei vandenynų valdymą skatinant jūrų pažinimą, jūrų stebėjimą ir (arba) pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą	Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla	Rezultato rodikliai parinkti tinkamai.

vandenynų užtikrinimas			
------------------------	--	--	--

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo, remiantis Veiksmų programos projektu (4 versija)

Atsižvelgiant į tai, kad rezultato rodikliai priskirti pagal EJRŽAF reglamentą, o jų detalus aprašymas yra pateiktas oficialiame EK metodologiniame dokumente³, rodiklių specifiškumas, išmatuojamumas, patikimumas ir apibrėžtumas laike gali būti vertinimas tik kaip aukštas. Trūkumai gali būti nustatomi tik pasiekiamumo kriterijaus atžvilgiu, kadangi pačios valstybės narės nustato siekiamus rodiklius pasiremdamos metodologiniame dokumente pasiūlytais kriterijais. Įvertinus Rodiklių pagrindimo dokumentą nustatyta, kad rezultato rodiklių reikšmės buvo pagrįstos praeito laikotarpio duomenimis, apklausų su galimais pareiškėjais duomenimis, strateginiuose dokumentuose nustatytomis reikšmėmis, skiriamo finansavimo proporcija ir kitais aspektais.

Apibendrinimas

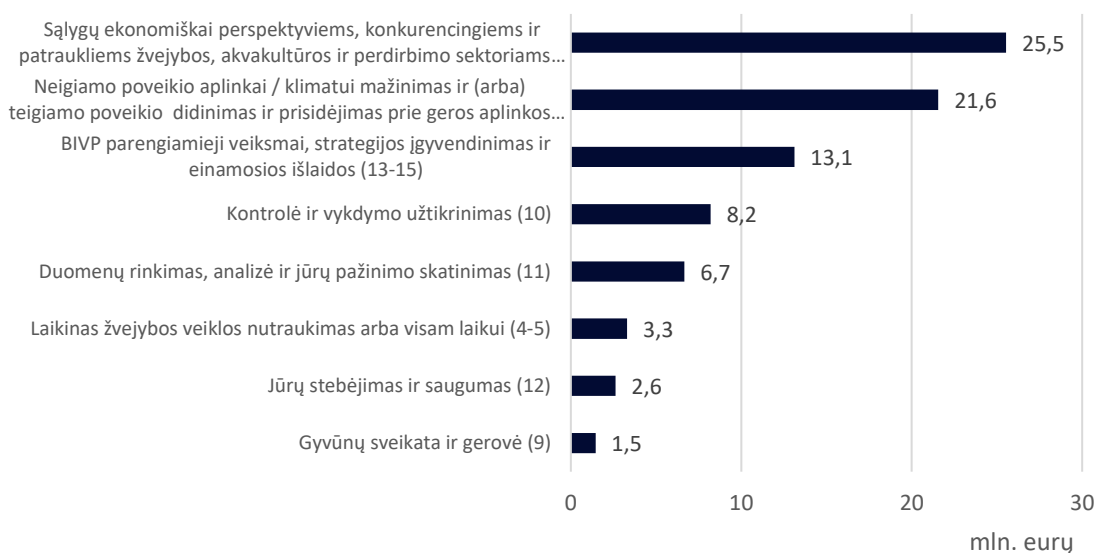
Galima daryti išvadą, kad beveik visų stebėsenos rodiklių reikšmės yra pagrįstos ir pasiekiamos. Identifikuoti tik keli trūkumai, susiję su nepakankamai detaliu kai kurių prielaidų pagrindimo aprašymu (kaip nurodyta 1 priede). Tačiau stebėsenos sistema vertintina kaip parengta tinkamai ir atitinkanti intervencijos logiką.

³ FAME Support Unit CT03.1 working paper EMFAF MEF 2021-2027

4 Finansavimo plano vertinimas

Siekiant įvertinti Veiksmų programos finansavimo plano pagrįstumą reikalinga išanalizuoti, kaip lėšų prioritetizavimas atitinka svarbiausias strategines kryptis, numatytas ES ir nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose. Didžiausia finansavimo proporcija turėtų būti nukreipta į tas priemones, kurios padeda įgyvendinti svarbiausius strateginius tikslus, akcentuojamus visuose ar daugumoje dokumentų.

Veiksmų programoje finansavimas pateikiamas intervencinių intervencinių priemonių rūšių (indikatyvus) ir finansiniame plane konkrečių tikslų detalumu (privalomas) (indikatyvus). Priemonių rūšys pagal konkrečiuosius tikslus ir skiriamas finansavimas nurodomas 3 priede. Bendras finansavimas pagal prioritetus ir konkrečiuosius uždavinius nurodytas 2 priede, o finansavimas pagal intervencinių priemonių rūšis – toliau esančioje lentelėje. Didžiausia dalis - 25,5 mln. Eur arba 31% viso priemonių finansavimo nukreipta į palankių sąlygų sudarymo žuvininkystės, akvakultūros ekonominei veiklai. Taip pat reikšminga dalis (21,6 mln. Eur arba 26,1 proc.) skirti poveikio aplinkai, klimato kaitai mažinimui bei teigiamo poveikio didinimui. 13,1 mln. arba 15,9 proc. skirta bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai (toliau – BIVP). Kontrolei ir valdymui numatyta skirti 8,2 mln. Eur arba 9,9 proc. Duomenų rinkimui, analizei ir jūrų pažinimo skatinimui numatyta skirti 6,7 mln. Eur arba 8,1 proc. Kitoms priemonėms finansavimas sieks 2-4 proc.



4 paveikslas. Preliminarus investicijų pasiskirstymas pagal priemonių grupes Veiksmų programos projekte
Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo, remiantis Veiksmų programos projektu

Svarbu įvertinti, kaip sritys, į kurias ketinama investuoti daugiausia, siejasi su strateginiais tikslais ir kryptimis.

Žvejybos, akvakultūros sektorių plėtros skatinimas, palankių sąlygų sudarymas

Kaip ir 2014-2020 m., žvejybos ir akvakultūros skatinimui numatyta didžiausia finansavimo dalis – 31 proc. Bendrųjų nuostatų reglamente (ir atitinkamai Lietuvos partnerystės sutartyje 2021-2027 m.) numatyta, kad reikalinga investuoti į žuvininkystės ir akvakultūros sektorius remiant akvakultūros gamybos pajėgumų didinimą ir susijusias pridėdinę vertę kuriančias veiklas. Komunikate „Tvari Europos bioekonomika“ nurodoma, kad reikalinga stiprinti ir plėsti biopramonės sektorius, o komunikate „Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką“ vienas iš tikslų - tvarios mėlynosios ekonomikos plėtros rėmimas, įskaitant darbo vietų kūrimą ir įgūdžių didinimą. ES strategijoje nuo „Nuo ūkio iki stalo“ akcentuojamas poreikis stiprinti sektorių konkurencingumą, kurti naujas verslo galimybes, tad žuvininkystės ir akvakultūros sektorių plėtra, palankių galimybių ekonominei veiklai sudarymas atliepia svarbius strateginius tikslus bei veiksmų kryptis strateginiuose dokumentuose, todėl numatyta investicijų proporcija yra pagrįsta.

Neigiamo poveikio aplinkai ir klimato kaitai mažinimas, teigiamo poveikio didinimas

Ši investicijų kryptis yra viena svarbiausių Bendrųjų nuostatų reglamente numatytų krypčių, kuriai skiriamas atskiras politikos tikslas „Žalesnė Europa“. Siekiama mažinti žuvininkystės ir akvakultūros poveikį klimatui, didinti energijos efektyvumą, skatinti alternatyvaus, atsinaujinančio kuro naudojimą ir kt. ES strategija „Nuo ūkio iki stalo“ numato poreikį mažinti maisto grandinių poveikį aplinkai, švelninti klimato kaitą, prisitaikyti prie jos poveikio. Komunikatas „Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką“ nustato tikslus neutralizuoti mėlynojo sektoriaus poveikį klimato kaitai, siekti nulinės taršos, skatinti žiedinę ekonomiką ir taršos prevenciją. Lietuvos bendrajame plane iki 2030-ųjų ir Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane 2021-2030 m. numatytas žuvininkystės sektoriaus poveikio klimatui, taršos mažinimas. Aplinkosauginiai tikslai ES yra vienas svarbiausių prioritetų, kuriam reikalinga skirti didelę dalį investicijų, tad 26,1 proc. lėšų, nukreiptų į šios srities priemones yra pagrįstas ir tikėtina, kad ateityje turės bus skiriama vis didesnė investicijų proporcija, siekiant įgyvendinti klimato kaitos suvaldymo tikslus.

BIVP strategijos įgyvendinimas

Investicijos į BIVP strategijos įgyvendinimą prisideda prie pakrančių vietos bendruomenių žuvininkystės ir kitų ekonominių veiklų skatinimą. Taip numatoma skatinti ir ekologiškos produkcijos pasiūlą, darbo vietų kūrimą. Pagal Bendrųjų nuostatų reglamento 5-tąjį politikos tikslą „Piliečiams artimesnė Europa“ numatyta skatinti žuvininkystę papildančias veiklas pakrantėse, jose įsikūrusiose bendruomenėse. Remiami mėlynosios ekonomikos projektai, kuriais vietos bendruomenės geriau išnaudotų tvarios mėlynosios ekonomikos joms teikiamas galimybes. Komunikate Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką keliamas tikslas skirti paramą pakrantėms regionams ir bendruomenėms, kurti darbo vietas „mėlynajame“ sektoriuje. Biologinės įvairovės strategijoje akcentuojamas poreikis įtraukti bendruomenes, skatinti vietinius verslus prisidėti prie bioįvairovės išsaugojimo. Pakrančių bendruomenių įtraukimas ir ekonominės veiklos skatinimas yra taip pat svarbus prioritetas, kuriam turėtų būti skiriama reikšminga dalis investicijų po aplinkosaugos tikslų ir ekonomikos skatinimo veikloms skiriamų lėšų. Todėl galima teigti, kad Veiksmų programoje svarbiausi strateginiai tikslai yra teisingai prioritetizuoti paskirstytų investicijų atžvilgiu.

Kontrolė, duomenų rinkimas ir analizė

Kontrolės ir duomenų rinkimo svarba pažymima tiek ES, tiek nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose. Strateginiuose dokumentuose atsispindi poreikis investicijoms į mokslinius tyrimus, duomenų rinkimą apie vandenynų būklę bei įgyvendinamų priemonių užtikrinimo kontrolę. Pagal Bendrojo nuostatų reglamento politikos tikslą „Žalesnė Europa“ numatyta skirti didelį dėmesį duomenų rinkimui bei kontrolės ir vykdymo užtikrinimui. Komunikate Naujas požiūris į tvarią ES mėlynąją ekonomiką siekiama skatinti tvarią mėlynosios ekonomikos plėtrą remiant mokslinius tyrimus, kaupiant žinias apie vandenynus ir kt. Lietuvos teritorijos bendrajame plane iki 2030 m. numatyta skatinti plėtoti mokslinius tyrimus ir naujas technologijas akvakultūros srityje. Duomenų rinkimas ir kontrolė yra privalomas Bendrosios žuvininkystės politikos elementas, nes kontrolė užtikrina reikalavimų ir įsipareigojimų laikymąsi, o duomenų rinkimas privalomas tinkamiems valdymo sprendimams priimti – tai prisideda prie vandenynų ir jūrų saugumo.

EJRŽAF reglamento 5 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad duomenų rinkimų ir kontrolei valstybės turėtų skirti ne mažiau nei 15 proc., todėl 18 proc. skiriamų investicijų pagal Veiksmų programą yra pagrįsta ir vertintina teigiamai.

Laikinas žvejybos veiklos nutraukimas arba visam laikui

Derėtų paminėti, kad 2014-2020 m. nebuvo finansuojamos žvejybos laivyno ir išteklių subalansavimo veiklos (laivų žvejybinės veiklos nutraukimas), tačiau 2021-2027 m. vėl numatytos investicijos. Tai atitinka ES nuostatas, nurodančias, kad žvejybinis laivynas yra perteklinis lyginant su esamais žuvų ištekliais. 2014-2020 m. finansavimas minėtoms veikloms buvo nutrauktas, kadangi 2007-2013 m. laikotarpiu priemonės

nebuvo sėkmingos ir neatnešė numatytų rezultatų⁴. Tačiau išanalizavus naujausius Baltijos jūros žvejybos sektoriaus duomenis, Veiksmų programos rengėjai įvertino, kad papildomai siekiant žvejybos pajėgumų ir galimybių balanso, dar 4-5 laivai galėtų nutraukti žvejybos veiklą Baltijos jūroje visam laikui. Dėl to galima pagrįstai skirti 4 proc. Veiksmų programos lėšų žvejybos laivų nutraukimo (laikino ar visam laikui) veikloms.

Apibendrinimas

Finansavimo planas yra pagrįstas – skiriamas proporcingas finansavimas svarbiausioms strateginėms kryptims, teigiamai viršijami EJRŽAF reikalavimai dėl duomenų rinkimo ir kontrolės finansavimo.

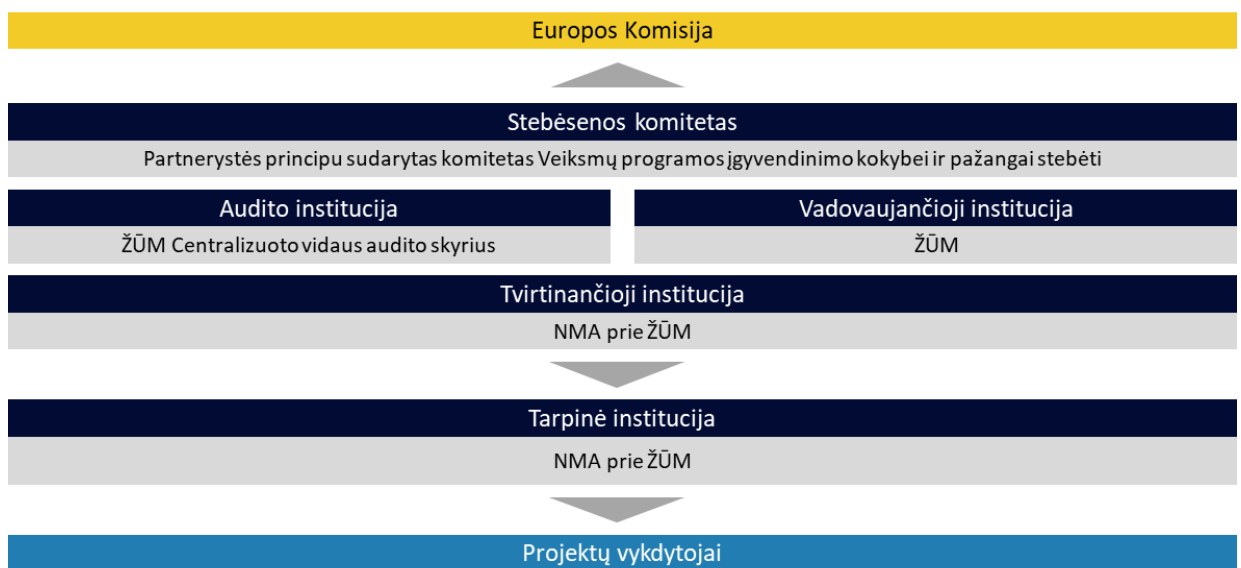
⁴ BGI. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos išankstinis vertinimas, 75-76.

5 Valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

Veiksmų programos valdymo ir kontrolės efektyvumas priklauso nuo žmogiškųjų ir administracinių išteklių pakankamumo. Tinkamai veikianti valdymo ir kontrolės sistema taip pat užtikrina ir konkrečių tikslų bei priemonių įgyvendinimą. Viena pagrindinių sistemos užduočių – užtikrinti, kad faktiniai intervencijų rezultatai atitiktų suplanuotus rodiklius. Reikalinga atlikti stebėseną, rinkti, kaupti ir teikti duomenis, siekiant stebėti situaciją, pažangą, įgyvendinimo trūkumus ar viršytus rezultatus. Šiame vertinime svarbu atsakyti, ar pasirinkta Veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistema užtikrina efektyvų Veiksmų programos įgyvendinimą. Efektyviam sistemos veikimui reikalinga, kad visos dalyvaujančios institucijos turėtų aiškias numatytas funkcijas ir paskirstytas, nesidubliuojančias atsakomybes, būtų laikomasi nustatytų procedūrų, o joms įgyvendinti būtų numatyti pakankami administraciniai ir žmogiškieji resursai.

Valdymo sistema ir administracinė našta

2014–2020 m. įgyvendinant Veiksmų programą sudarė kelių pakopų valdymo sistema – vadovaujančios ir auditą atliekančios institucijos funkcijos buvo priskirtos Žemės ūkio ministerijai, o tarpinės ir tvirtinančios institucijos funkcijas atliko Nacionalinė mokėjimų agentūra. 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu siekiant užtikrinti valdymo tęstinumą ir efektyvumą bus išlaikoma ta pati institucinė struktūra, kadangi Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programos įgyvendinimo iki 2019 m. veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinime (toliau – 2019 m. tarpinis vertinimas) nebuvo identifikuotas poreikis keisti valdymo struktūrą. Valdymo struktūra pavaizduota toliau esančiame paveiksle.



5 paveikslas. Veiksmų programos valdymo struktūra

Šaltinis: Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos išankstinis vertinimas

Valdančioji institucija yra atsakinga už Veiksmų programos valdymą, įgyvendinimą ir kitų nuostatų, numatytų ES reglamentuose, atlikimą. **Tarpinė institucija** administruoja Veiksmų programos paraiškas ir projektus, prižiūri jų įgyvendinimą bei atlieka kitas ES reglamentuose numatytas funkcijas. **Audito institucija** atlieka Veiksmų programos valdymo, kontrolės sistemų, deklaruotų išlaidų sąskaitų auditą ir įgyvendina kitas ES reglamentuose numatytas funkcijas. **Tvirtinančioji institucija** atsakinga už mokėjimo prašymų

tikrinimą, išlaidų ataskaitų, mokėjimo paraiškų, sąskaitų tvirtinimą ir teikimą EK, bei kitų ES reglamentuose numatytų funkcijų įgyvendinimą⁵.

Nors 2019 m. tarpiniame vertinime identifikuota, kad instituciniai valdymo pokyčiai nėra reikalingi, svarbu paminėti, kad administracinės procedūros galėtų būti tobulinamos. 2014–2020 m. laikotarpiu NMA susidūrė su žmoniškųjų išteklių trūkumu atliekant administracines funkcijas, pavyzdžiui, vertinant paraiškas. Todėl svarbu 2021–2027 m. laikotarpiu užtikrinti, kad paraiškų vertinimo terminai būtų ilgesni nei 1 mėn. kaip numatyta Administravimo taisyklėse arba reikalinga skirti didesnius žmoniškuosius resursus nei praėjusiu programavimu laikotarpiu, kitaip paraiškų vertinimo laikotarpis gali reikšmingai pailgėti. Taip pat prasminga užtikrinti, kad paraiškas NMA vertintų specialiai šios Veiksmų programos vertinimui paraiškų vertinimui profiliuoti specialistai. Siūlytina apibrėžti paklausimų dėl paraiškų tikslinimų, kurie tenka NMA, skaičių, kadangi tai irgi buvo vienas iš svarbių veiksnių sudariusių papildomą administracinę naštą NMA. Iš pareiškėjų pusės tenkanti administracinė našta vertintina kaip patenkinama - ji nesiskiria nuo kitų ES fondų remiamų projektų: reikalingos dokumentacijos, projektų tarpinių ir galutinių ataskaitų, mokėjimo prašymų rengimas ir teikimas. Papildomai mažinti administracinę naštą būtų galima dar geriau išnaudojant skaitmeninio galimybes⁶.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu buvo išspręsta ankstesniu programavimo laikotarpiu (2007–2013 m.) aktuali problema – informacinės sistemos nebuvimas. Iki tol, paraiškos ir projektai buvo administruojami atskirai, naudojantis tik MS Excel įrankiu, tad tai sudarydavo ženkliai administracinę naštą ir nepakankamą administracinį efektyvumą. 2014–2020 m. žuvininkystės Veiksmų programos paraiškų ir kitų dokumentų teikimas buvo pradėti integruoti ir administruoti per bendrą Žemės ūkio ministerijos informacinę sistemą (toliau – ŽŪMIS)⁷. Sistema suteikia galimybę atlikti pareiškėjų, paramos gavėjų bei paramos skirstymo stebėseną. Tačiau pateikiama viešinama informacija yra ribota, parodo tik bendrą situaciją (pagal žuvininkystės Veiksmų programą matomi tik pareiškėjai ir jiems suteikta parama)⁸. Kita svarbi informacija apie žuvininkystės VP pateikiama atskiruose MS Excel dokumentuose ir ataskaitose NMA puslapyje. Mokėjimo prašymai pagal Veiksmų programos administravimo taisyklių įstatymą teikiami tik popieriniu formatu. Didesnis Veiksmų programos įgyvendinimo informacijos integravimas į sistemą ir atvėrimas palengvintų administravimą specialistams, o vertintojams padėtų lengviau įvertinti programų įgyvendinimo pažangą.

Komunikacija

Pareiškėjams, paramos gavėjams, socialiniams ir ekonominiams partneriams, visuomenei aktuali informacija apie teikiamą EJŖŽF paramą ir Veiksmų programos įgyvendinimą skelbiama tinklalapiuose www.nma.lt ir <http://zum.lrv.lt/>. Viešinimą 2021–2027 m. ketinama įgyvendinti pagal Komunikacijos strategiją. Planuojant komunikaciją buvo atsižvelgta į 2014–2020 m. laikotarpio gerąsias praktikas – suplanuota tęsti Veiksmų programos sukurtų rezultatų ir projektų viešinimą per inovatyvių projektų žinomumo didinimą, teigiamo Veiksmų programos poveikio šaliai ir ES atskleidimą⁹.

⁵ KPMG. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos vadovaujančios institucijos valdymo ir kontrolės sistemos pagrindinių reikalavimų vertinimo ataskaita, 2020, 6–7.

⁶ Estep. Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros po 2020 m. gairių parengimo paslaugos, 2021. Prieiga per internetą: https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritys/Zuvininkyste/ES%20parama%20C5%BEuvininkyst%C4%97s%20sektoriui%202020-2027%20m/Tyrimai%2CVertinimai%20ir%20Ataskaitos/Akvakulturos%20gaires_galutine%20ataskaita%2003%2024.pdf. 10

⁷ Įsakymas dėl Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo, patvirtintas 2015 m. vasario 9 d. Nr. 3D-75, galutinė suvestinė redakcija 2021-09-02. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d88d6890b30211e486d695b7d843f736/NaRaIOQIho>

⁸ <https://zumis.lt/ext/reports?4>

⁹ Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programa (Projektas Nr. 4)

Planuojant komunikaciją bus siekiama įtraukti kuo daugiau įvairių dalyvių – socialinius ekonominius partnerius, valstybines institucijas, aplinkosaugines, nevyriausybinės organizacijas, informavimo ir komunikavimo priemonių organizacijas, informacijos centrai Europoje ir pan. Veiksmų programoje išskelti aiškūs komunikacijos tikslai, nustatytos tikslinės auditorijos bei įvairios komunikacinės priemonės (straipsniai, reportažai, garso ir vaizdo įrašai žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose ir kt.). Planuojama įgyvendinti ir visuomenės nuomonės tyrimus, viešinti jų rezultatus (tai susiję ir su komunikacijos stebėseną, kaip numatyta EJRŽF).

Atliktame tarpiniame 2014-2020 m. Veiksmų programos įgyvendinimo vertinime¹⁰ nustatyta, kad komunikacija buvo atliekama tinkamai ir trūkumų nenustatyta, tad siūloma tęsti 2014-2020 m. laikotarpiu taikytas komunikacijos priemones. Atsižvelgiant į tai, kad planuojama komunikacija 2021-2027 m. laikotarpiu yra suplanuota remiantis gerąja 2014-2020 m. praktika, numatytos aiškos gairės, vertintina, kad komunikacinės priemonės Veiksmų programoje suplanuotos tinkamai.

Apibendrinimas

- Vertinant Veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemą, nenumatyti reikalingi papildomi pokyčiai valdymo sistemoje. Sudaryta valdymo sistema numato aiškų funkcijų pasiskirstymą tarp institucijų. Svarbu atsižvelgti į pakankamų administracinių išteklių paskirstymą, kad paraiškos būtų įvertintos laiku.
- Reikalinga geriau integruoti Veiksmų programos informaciją, reikalingą stebėsenai, į virtualias informacines sistemas.
- Komunikacija suplanuota atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikius, pasitelktos 2014-2020 m. gerosios praktikos, numatytos įvairios komunikacinės priemonės ir strategija, kaip jas įgyvendinti. 2019 m. tarpiniame vertinime rekomenduota tęsti 2014-2020 m. įgyvendintas komunikacines priemones ir reikšmingi trūkumai nebuvo nustatyti, tad komunikacinis planas vertintinas kaip parengtas tinkamai.

¹⁰ Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 m. veiksmų programos įgyvendinimo iki 2019 m. veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio vertinimas

6 Atitikimo horizontaliesiems principams vertinimas

Horizontaliųjų principų įgyvendinimas numatytas pagal ES fondų paramos panaudojimo reikalavimus. Horizontaliųjų principų užtikrinimas padeda spręsti globalias, kompleksiškas problemas, susijusias su socialine įtrauktimi, neigiamo poveikio aplinkai mažinimu, netolygiu regioniniu vystymusi ir kt. ES strateginiuose dokumentuose numatyti du pagrindiniai principai, taikomi visoms ES paramos programoms, įskaitant ir 2021-2027 m. žuvininkystės veiksmų programą:

- Tvarus vystymasis. Tai yra vienas iš prioritetinių tikslų, keliamų Bendrijai – skatinti darnią, subalansuotą ir tolygią ekonominės veiklos plėtrą¹¹. Tvarus vystymasis suprantamas kaip ekonominės, socialinės ir aplinkos plėtros sąveika.
- Moterų ir vyrų lygios galimybės bei nediskriminavimo principas. Moterų ir vyrų lygybė pirmiausia apima lygių galimybių užimtumo srityje užtikrinimą. Nediskriminavimo principas yra platesnis ir apima diskriminacijos dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos prevenciją.

Horizontalieji prioritetai gali būti įgyvendinami dviem pagrindiniais būdais:

- Horizontaliu (integruotu) būdu. Tai reiškia, kad horizontalieji prioritetai įtraukti visuose ES struktūrinės paramos prioritetuose ir priemonėse ir yra taikomi projektų lygmenyje.
- Vertikaliu (diferencijuotu) būdu, kai horizontaliesiems prioritetams įgyvendinti numatyti atskiri prioritetai, konkretieji tikslai ar priemonės.

Užtikrinti horizontaliųjų principų įgyvendinimą galima ir derinant šiuos būdus tarpusavyje. Atitikimas horizontaliesiems principams buvo įvertintas ekspertiniu vertinimu, nurodant, kaip Veiksmų programa galėtų prisidėti prie kiekvieno horizontaliojo principo įgyvendinimo.

Lygių galimybių ir nediskriminavimo užtikrinimas

Horizontaliosios sritys, kuriose Veiksmų programa galėtų turėti poveikį, yra šios:

- Lyčių dalyvavimas ekonominėje veikloje (vyrų ir moterų nedarbo lygis, ekonominis aktyvumas ir pan.);
- Galimybės dalyvauti ekonominėje veikloje (vaiko priežiūros atostogų trukmė, valstybės garantuojama vaiko priežiūra, moterų skaičius vadovaujančiuose postuose ir pan.);
- Vienodas dalyvavimas priimant sprendimus (moterų pilietiškumo skatinimas, dalyvavimas viešojo administravimo lygiuose ir pan.)
- Išsilavinimo pasiekimai (vidutinė vyrų ir moterų mokymosi trukmė, procentas dalyvaujantis visų lygmenų švietime ir pan.);
- Sveikatos sritis (nepilnamečių gimdyvių dalis, gimdyvių ir naujagimių mirtingumo procentas ir pan.);

¹¹ Amsterdamo sutartis, iš dalies pakeičianti ir papildanti Europos Sąjungos sutartį, Europos Bendrijų steigimo sutartis ir tam tikrus su jomis susijusius aktus, Nr. 11997D, 1999

- Nediskriminuojančio požiūrio į moterų ir vyrų vaidmenį ekonominėje veikloje kūrimas (moterų ir vyrų nediskriminuojančio įvaizdžio kūrimas, moterų ir vyrų sugebėjimų ir potencialo atskleidimas ir pan.)¹²

Peržiūrėjus priemones pagal įvardintas sritis nustatyta, kad priemonės tiesiogiai neprisidės prie įvardintų principų įgyvendinimų dėl priemonių žuvininkystės sektoriuje pobūdžio, tačiau galima rasti netiesioginių sąsajų, sudarančių galimybes aktyviai prisidėti prie nediskriminavimo ir lygių galimybių principų įgyvendinimo. Įgyvendinant priemones bus siekiama universalus dizaino, užtikrinant įrangos, infrastruktūros pritaikomumą asmenims su specialiaisiais poreikiais. Įgyvendinant Vietos plėtros strategijas pagal III-ąjį prioritetą sudaromos galimybės dalyvauti įvairioms organizacijoms, atstovaujančioms įvairias (socialines) grupes, tad galima įgyvendinti ir veiklas, tiesiogiai prisidedančias prie moterų didesnio užimtumo žuvininkystės sektoriuje ar įsitraukimo į žuvininkystės bendruomenės veiklas ir pan.. Svarbu užtikrinti ir „pasyvųjį“ horizontaliųjų principų įgyvendinimą – nesukurti dirbtinių kliūčių moterims ar vyrams dalyvauti projektuose bei naudotis jų įgyvendinimo metu sukurtais rezultatais.

Darnaus vystymosi skatinimas

Tvarus vystymasis apima aplinkosaugos, neigiamo poveikio aplinkai mažinimo, socialinius ir ekonominius aspektus. ES investicijų programos turėtų prisidėti prie švarios gamtos, efektyvaus išteklių naudojimo, socialinių garantijų, ekonominės gerovės skatinimo. Tad pagrindinės investicijų sritys turėtų būti šios:

- Klimato kaitos švelninimas (energijos taupymo priemonių diegimas, ekologiškai saugių technologijų pritaikymas, atsinaujinančių energijos formų skatinimas ir pan.);
- Darni gamyba ir vartojimas (švaresnės gamybos technologijos, antrinių žaliavų, atsinaujinančios energijos vartojimas, aplinkos apsaugos vadybos sistemų diegimas ir pan.);
- Geresnis gamtinių išteklių valdymas (biologinės įvairovės apsaugos priemonių pritaikymas, gamtotvarkos planų rengimas ir įgyvendinimas ir pan.);
- Kova su skurdu ir socialine atskirtimi (ikimokyklinio ugdymo, dienos užimtumo, kt. panašaus pobūdžio įstaigų prieinamumo užtikrinimas, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra ir prieinamumo užtikrinimas ir pan.)¹³

Įvertinus Veiksmų programos priemones pagal nurodytas sritis nustatyta, kad numatytos priemonės tiesiogiai prisidės prie darnaus vystymosi. Prie aplinkosaugos prisidės priemonės, nukreiptos į energijos panaudojimo efektyvumo didinimą, biologinės įvairovės apsaugą, vandens išteklių apsaugą, žvejybos poveikio jūrai mažinimą ir kt. Kadangi investicijos daugiausia nukreiptos į „kietąsias“ investicijas (įrangos, infrastruktūros įsigijimas, inovacijos), didžiausias poveikis bus pastebimas ekonominėms ir aplinkosauginėms darnaus vystymosi sritims, o mažiau ryškus socialinėje plotmėje (prie socialinės įtraukties labiausiai prisidės 3-iojo prioriteto priemonės, nukreiptos į Vietos plėtros strategijų įgyvendinimą ir bendruomenių aktyvumo skatinimą). Paminėtina, kad Veiksmų programos poveikis aplinkai bus papildomai įvertintas ir atliekant SPAV, kuris bus teikiamas atskiru dokumentu. SPAV dokumente bus numatytos priemonės, skatinančios Veiksmų programos teigiamą poveikį aplinkai arba mažinančios neigiamą poveikį. Tad Veiksmų programa reikšmingai prisidės prie darnaus vystymosi skatinimo, ypač prie aplinkosaugos ir ekonomikos sričių.

Apibendrinimas

- Vertinant Veiksmų programos atitikimą lygių galimybių ir nediskriminavimo užtikrinimo horizontaliesiems principams nustatyta, kad Veiksmų programa tiesiogiai neprisidės prie principų

¹² Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos išankstinis vertinimas, 97.

¹³ Ten pat, 99

užtikrinimo, tačiau jiems neprieštaraus – nebus sudaromos dirbtinės kliūtys įgyvendinant priemonės, bus laikomasi universalios dizaino principų. Sudaromos sąlygos įgyvendinti veiklas, kurios galėtų potencialiai prisidėti prie šio horizontalaus principo įgyvendinimo.

- Veiksmų programa aktyviai prisidės prie darnaus vystymosi principo užtikrinimo – bus įgyvendinamos aplinkosaugos priemonės, skatinamas ekonominis aktyvumas, bendruomenių įtraukimas.

Išvados

Atlikto išankstinio (ex-ante) vertinimo tikslas buvo padėti įvertinti Veiksmų programos intervencijos logikos kokybę – nuoseklumą, aktualumą, atitikimą nustatytiems poreikiams. Taip pat buvo svarbu įvertinti, ar finansinis planas parengtas tinkamai ir numatytos investicijos atitinka svarbiausias strategines kryptis. Nustatant investicinius poreikius ir sprendžiamas problemas, Veiksmų programoje buvo atlikta SSGG analizė, kuri buvo įvertinta šioje ataskaitoje. Išanalizuotas stebėsenos sistemos tinkamumas, valdymas ir kontrolė bei komunikacijos planas. Įvertinta, kaip Veiksmų programa atitinka horizontaliuosius principus.

Vertinimo metodika su Užsakovu buvo suderinta įvadinėje ataskaitoje. Pagrindiniai naudoti metodai buvo teisės aktų ir antrinių šaltinių analizė, ekspertinis vertinimas, intervencijos logikos vertinimas, SMART analizė. Išvadose pateikiami svarbiausi ex-ante vertinimo rezultatai, struktūruoti pagal Veiksmų programos vertinimo sritis.

SSGG analizės vertinimo metu buvo išanalizuoti ir įvertinti atskirų sektoriaus sričių SSGG analizės komponentai pagal prioritetus:

- **I prioriteto „Tausios žvejybos skatinimas ir vandenų biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas“ vertinimas**

Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: atsižvelgiant į analizuotus 3 kriterijus, vidutiniškai 44,7 proc. komponentų laikomi visiškai pagrįstais statistiniais duomenimis ar kontekstine informacija, susietais su aktualiais strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 51,7 proc. – iš dalies pagrįsti, iš dalies susieti, jiems neprieštaraujama, o 4,3 proc. – nepagrįsti, nesusieti ar jiems prieštarauja socialiniai partneriai.

- **II prioriteto „Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje“ vertinimas**

Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 37,8 proc. komponentų visiškai pagrįsti statistine ar kontekstine informacija ar susieti su strateginiais dokumentais, jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 57,8 proc. – iš dalies pagrįsti ar iš dalies susieti, jiems neprieštaraujama, o 2,2 proc. – nepagrįsti, nesusieti ar jiems prieštarauja socialiniai partneriai.

- **III prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ vertinimas**

Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 39,1 proc. komponentų visiškai statistiškai ar kontekstualiai pagrįsti, susieti su strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, 51,7 proc. – iš dalies pagrįsta, iš dalies susieta arba jiems neprieštaraujama, o 4,3 proc. – nepagrįsti, nesusieti arba jiems prieštarauja socialiniai partneriai.

- **IV prioriteto „Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas“ vertinimas**

Bendras komponentų tinkamumas vertinamas gerai: per visus 3 kriterijus vidutiniškai 50 proc. komponentų visiškai statistiškai ar kontekstualiai pagrįsti, susieti su strateginiais dokumentais ir jiems aktyviai pritaria socialiniai-ekonominiai partneriai, likę 50 proc. – iš dalies pagrįsta, iš dalies susieta arba jiems neprieštaraujama, o nepagrįstų, nesusietų SSGG komponentų šiame prioritete nenustatyta.

Esminių trūkumų SSGG analizėje nebuvo identifikuota. Neatitikimai daugiausia susiję tik su nepakankamu problemos aprašymu ar pagrindimu esamos situacijos analizės dalyje.

Veiksmų programos tinkamumas ES ir nacionalinės darbotvarkės kontekste

Veiksmų programa neprieštarauja numatytiems tikslams ir iškeltiems iššūkiams ES ir nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose. Veiksmų programa tiesiogiai prisidės prie klimato kaitos švelninimo, taršaus transporto poveikio aplinkai mažinimo bei ekonominio ir socialinio atsigavimo po pandemijos. Numatyta, kad ERJŽAF investicijos bus nukreiptos į tausios žuvininkystės, ekologinio ūkininkavimo skatinimą, energetinio efektyvumo didinimą, CO₂ išmetimo mažinimą, maisto išteklių aprūpinimą ir kt.

Veiksmų programos aktualumas ir nuoseklumas

Veiksmų programoje numatytos priemonės atliepia beveik visus SSGG analizėje nustatytus esminius sektorių poreikius (identifikuotas tik vienas trūkumas dėl neįvardinto atliepiamo poreikio P4). Veiksmų programa turi nuoseklią intervencijos logiką – aiškus tematinis atskyrimas, visos priemonės turėtų prisidėti prie numatytų rezultato rodiklių ir atitinka konkrečiuosiuose tiksluose numatytas tematinės apibrėžtis. Nustatyti aiškūs ryšiai tarp prioritetų, konkrečiųjų tikslų, priemonių ir rezultatų rodiklių.

Finansavimo plano vertinimas

Didžiausia dalis - 31% viso priemonių finansavimo nukreipta į palankių sąlygų sudarymo žuvininkystės, akvakultūros ekonominei veiklai. Taip pat reikšminga dalis (26,1 proc.) skirti poveikio aplinkai, klimato kaitai mažinimui bei teigiamo poveikio didinimui. 15,9 proc. skirta BIVP. Kontrolei ir valdymui numatyta skirti 9,9 proc. lėšų. Duomenų rinkimui, analizei ir jūrų pažinimo skatinimui numatyta skirti 8,1 proc. finansavimo. Kitoms priemonėms finansavimas sieks 2-4 proc. Finansavimo planas yra pagrįstas – skiriamas proporcingas finansavimas svarbiausioms strateginėms kryptims, teigiamai viršijami EJRŽAF reikalavimai dėl duomenų rinkimo ir kontrolės finansavimo.

Stebėsenos sistemos rodiklių vertinimas

EJRŽAF reglamente numatyta bendra valstybių narių Veiksmų programų įgyvendinimo stebėsenos sistema, leidžianti palyginti rezultatus tarp šalių. Veiksmų programos rezultatų rodikliai buvo pasirinkti pagal EJRŽAF politinio susitarimo 1 priede numatytus rezultatų rodiklius. Galima daryti išvadą, kad beveik visų stebėsenos rodiklių reikšmės yra pagrįstos ir pasiekiamos, rodikliai tinkamai parinkti. Identifikuoti tik keli trūkumai, susiję su nepakankamai detaliu kai kurių prielaidų pagrindimo aprašymu (kaip nurodyta 1 priede). Tačiau stebėsenos sistema vertintina kaip parengta tinkamai ir atitinkanti intervencijos logiką.

Valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

Reikšmingų pokyčių valdymo ir kontrolės sistemoje, lyginant su 2014-2020 m. laikotarpiu, nenumatoma. 2014-2020 m. įgyvendinant Veiksmų programą sudarė kelių pakopų valdymo sistema – vadovaujančios ir auditą atliekančios institucijos funkcijos buvo priskirtos Žemės ūkio ministerijai, o tarpinės ir tvirtinančiosios institucijos funkcijas atliko Nacionalinė mokėjimų agentūra. Ši valdymo struktūra išliks ir 2021-2027 m. laikotarpiu. Vertinant Veiksmų programos valdymo ir kontrolės sistemą, nenumatyti reikalingi papildomi pokyčiai valdymo sistemoje. Sudaryta valdymo sistema numato aiškų funkcijų pasiskirstymą tarp institucijų. Iš pareiškėjų pusės tenkanti administracinė našta vertintina kaip patenkinama - ji nesiskiria nuo kitų ES fondų remiamų projektų: reikalingos dokumentacijos, projektų tarpinių ir galutinių ataskaitų, mokėjimo prašymų rengimas ir teikimas. Svarbu atsižvelgti į pakankamų administracinių išteklių paskirstymą, kad paraiškos ir kita dokumentacija būtų įvertinti laiku. Reikalinga geriau integruoti Veiksmų programos informaciją, reikalingą stebėsenai, į virtualias informacines sistemas. Derėtų derinti Veiksmų programos administravimą su Kaimo plėtros programos įgyvendinimo administravimu.

Komunikacijos vertinimas

Viešinimą 2021-2027 m. ketinama įgyvendinti pagal Komunikacijos strategiją. Pagrindinė atsakinga institucija – ŽŪM. Įvertinta, kad komunikacija suplanuota atsižvelgiant į tikslinių grupių poreikius, pasitelktos 2014-2020 m. gerosios praktikos, numatytos įvairios komunikacinės priemonės ir strategija, kaip jas įgyvendinti. 2019 m. tarpiniame vertinime rekomenduota tęsti 2014-2020 m. įgyvendintas komunikacines priemones ir reikšmingi trūkumai nebuvo nustatyti, tad komunikacinis planas vertintinas kaip parengtas tinkamai.

Horizontaliųjų principų užtikrinimo vertinimas

Horizontaliųjų principų įgyvendinimas numatytas pagal ES fondų paramos panaudojimo reikalavimus. ES strateginiuose dokumentuose numatyti du pagrindiniai principai, taikomi visoms ES paramos programoms, įskaitant ir 2021-2027 m. žuvininkystės veiksmų programą: lygios galimybės ir nediskriminavimas bei darnus vystymasis.

Vertinant Veiksmų programos atitikimą lygių galimybių ir nediskriminavimo užtikrinimo horizontaliesiems principams nustatyta, kad Veiksmų programa tiesiogiai neprisidės prie principų užtikrinimo, tačiau jiems neprieštaras – nebus sudaromos dirbtinės kliūtys įgyvendinant priemones, bus laikomasi universalios dizaino principų. Sudaromos sąlygos įgyvendinti veiklas, kurios galėtų potencialiai prisidėti prie šio horizontalaus principo įgyvendinimo.

Veiksmų programa aktyviai prisidės prie darnaus vystymosi principo užtikrinimo – bus įgyvendinamos aplinkosaugos priemonės, skatinamas ekonominis aktyvumas, bendruomenių įtraukimas.

Atlikus ex-ante vertinimą, pateiktos rekomendacijos. Į dalį jų buvo atsižvelgta koreguojant Veiksmų programą. Siūlymai turėtų prisidėti prie kokybiškesnės ir labiau pagrįstos bei į poreikius nukreiptos Veiksmų programos parengimo. Veiksmų programos įgyvendinimo sėkmė itin priklausys ne tik nuo Veiksmų programos parengimo kokybės, bet ir ją įgyvendinančių institucijų turimų išteklių, iššūkių sprendimo bei bendradarbiavimo tarp suinteresuotųjų šalių, dalyvaujančių Veiksmų programos įgyvendinime.

Rekomendacijos

Rekomendacijos pateiktos atsižvelgiant į atskirose ex-ante vertinimo dalyse identifikuotus trūkumus ir išskirtas reikalingus pokyčius. Rekomendacijų lentelėje pateiktos visos rekomendacijos, įskaitant ir tas, į kurias buvo atsižvelgta vertinimo ir Veiksmų programos rengimo metu.

Nr.	Problema	Rekomendacija
1.	SSGG komponentų analizė	
1.1.	SSGG analizės komponentas „Pasenęs, energetiškai neefektyvus ir aplinkai nepalankus Baltijos jūros laivynas“ vertinamas kaip visiškai nepagrįstas kiekybiniais duomenimis, nes esamos situacijos analizėje nepateikiamas pakankamas kiekybinis pagrindimas.	Papildyti esamos situacijos analizę Veiksmų programoje, įtraukiant pagrindimą dėl Baltijos jūros laivyno amžiaus bei energetinio neefektyvumo.
1.2.	Prie sektoriaus silpnybių nurodytas SSGG analizės komponentas „Tvenkinių akvakultūros veiklos ir pajamų sezoniskumas“ vertinamas kaip nepakankamai pagrįstas kiekybiniais duomenimis.	Papildyti esamos situacijos analizę Veiksmų programoje, įtraukiant pagrindimą dėl tvenkinių akvakultūros veiklos ir pajamų sezoniskumo.
2.	Veiksmų programos aktualumas	
2.1.	1 prioritete priemonėmis numatoma atliepti beveik visus poreikius, išskyrus P4 (skatinti žvejybos veiklos įvairinimą, gerinti iškrovimo vietų infrastruktūrą). Kaip nurodyta SSGG analizėje, šį poreikį bus siekiama atliepti įgyvendinant 3-ojo prioriteto veiklas, tačiau tai neatsispindi priemonių aprašyme.	Reikalinga papildyti Veiksmų programos 1 prioriteto priemonių aprašą dėl prisidėjimo prie P4 poreikio (<i>į pastabą atsižvelgta atnaujinus Veiksmų programos projektą</i>).
2.2.	4.1 konkrečiojo tikslo priemonių apraše klaidingai pakartota, kad priemonės dukart prisidės prie P3 poreikio ir neminimas poreikis P1.	Pakoreguoti 4.1 konkrečiojo tikslo priemonių aprašą dėl prisidėjimo prie poreikio P1 ir panaikinti P3 poreikio dubliavimą.
3.	Programos stebėsenos sistemos vertinimas	
3.1.	Rodiklio „Naudą gaunantys asmenys“ pagrindimo apraše nepakankamai detalai pagrįsta prielaida dėl išsaugomų darbo vietų dalies (numatyta bent 70 proc.) (1.1 konkretus tikslas).	Papildyti rodiklio „Naudą gaunantys asmenys“ pagrindimo aprašą, geriau pagrindžiant prielaidą.
3.2.	Rodiklio „Išlaikyta akvakultūros gamyba“ pagrindimo apraše nepakankamai detalai pagrįsta prielaida dėl pasirinktos proporcijos nuo 2020 m. realizuotos produkcijos kiekio (2.1 konkretus tikslas).	Papildyti rodiklio „Išlaikyta akvakultūros gamyba“ pagrindimo aprašą, geriau pagrindžiant prielaidą.
3.3.	Rodiklio „Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje“ pagrindimo apraše nepakankamai detalus aprašymas dėl prielaidos, grindžiančios išteklių efektyvumą ketinančių didinti subjektų dalį (2.2 konkretus tikslas).	Papildyti rodiklio „Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje“ pagrindimo aprašą, geriau pagrindžiant prielaidą.
4.	Valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas	
4.1.	ŽŪMIS sistemoje pateikiama viešinama informacija yra ribota, parodo tik bendrą situaciją (pagal žuvininkystės Veiksmų programą matomi tik pareiškėjai ir jiems suteikta parama). Kita svarbi informacija apie žuvininkystės VP pateikiama atskiruose MS Excel dokumentuose ir ataskaitose NMA puslapyje. Mokėjimo prašymai pagal Veiksmų	Didesnis Veiksmų programos įgyvendinimo informacijos integravimas į ŽŪMIS sistemą ir platesnis informacijos atvėrimas palengvintų administravimą specialistams, o vertintojams padėtų lengviau įvertinti programų įgyvendinimo pažangą.

	programos administravimo taisyklių įstatymą teikiami tik popieriniu formatu.	
4.2	2014-2020 m. laikotarpiu NMA susidūrė su žmoniškųjų išteklių trūkumu atliekant administracines funkcijas, pavyzdžiui, vertinant paraiškas.	Reikalinga užtikrinti, kad paraiškas NMA vertintų specialiai šios Veiksmų programos vertinimui paraiškų vertinimui profiliuoti specialistai. Siūlytina apibrėžti paklausimų dėl paraiškų tikslinimų, kurie tenka NMA, skaičių, kadangi tai irgi buvo vienas iš svarbių veiksnių sudariusių papildomą administracinę naštą NMA.

Priedai

1 priedas. Veiksmų programos nuoseklumo vertinimas pagal priemones

Rezultato rodiklis	Priemonė (veikla)	Suderinamumo įvertis	Komentaras
1 prioritetas. Tausios žvejybos skatinimas ir vandens biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas.			
1.1. Stiprinti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Išsaugotos darbo vietos (asmenų skaičius)	Investicijos į tvarų žvejybos verslą.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Naudą gaunantys asmenys (asmenų skaičius)			
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę (veiksmų skaičius)	Laimikiui padarytos žalos, patirtos dėl žinduolių ir paukščių, kurie saugomi, kompensavimo sistemos. Ruonių stebėsena.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Socialinį tvarumą didinantys subjektai (subjektų skaičius)			
Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos (naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius)			
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje (subjektų skaičius)	Mokslo atstovų ir žvejų bendradarbiavimo veiklos.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
	Žvejybos poveikio jūrų aplinkai mažinimas (įskaitant nepageidaujamos priegaudos mažinimą) ir žvejybos pritaikymas siekiant apsaugoti rūšis.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
1.2. Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO2 kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje (subjektų skaičius)	Pagrindinių arba pagalbinių variklių keitimas arba modernizavimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
1.3. Skatinti suderinti žvejybos pajėgumą su žvejybos galimybėmis žvejybos veiklos nutraukimo visam laikui atveju ir prisidėti prie tinkamo pragyvenimo lygio užtikrinimo laikino žvejybos veiklos nutraukimo atveju.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Naudą gaunantys asmenys (asmenų skaičius)	Žvejybos veiklos nutraukimas visam laikui.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas GT			

Rezultato rodiklis	Priemonė (veikla)	Suderinamumo įvertis	Komentaras
Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas kW	Laikinas žvejybos veiklos nutraukimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
1.4. Skatinti veiksmingas žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemonės, be kita ko, kovoti su NNN žvejyba, taip pat patikimus duomenis žiniomis grindžiamam sprendimų priėmimui užtikrinti.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Duomenų rinkimo, valdymo ir naudojimo sistemos efektyvumas (didelis (3), vidutinis (2), žemas (1)) Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus (veiksmų skaičius) Įdiegtos ar patobulintos kontrolės priemonės (priemonių skaičius)	Duomenų rinkimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
	Kontrolė ir vykdymo užtikrinimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
	Būtinų privalomų sistemų ir prietaisų įsigijimas ir įrengimas laivuose.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
1.6. Prisidėti prie vandens biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos (skaičius) Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę (veiksmų skaičius)	Išsaugojimo priemonių, skirtų ilgalaikiam išteklių atkūrimui, įgyvendinimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
	Jūros šiukšlių ir nepageidaujamos priegaudos tvarkymas	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
2.prioritetas. Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje.			
2.1. Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Nauji gamybos pajėgumai (tonos per metus) Išlaikyta akvakultūros gamyba (tonos per metus) Plotas, kuriame vykdomi veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos, išsaugojimo ir atkūrimo (km ²)	Gamybinės investicijos (ilgalaikis turtas) į tvarią akvakultūros gamybą ir susijusias pridėdinę vertę kuriančias veiklas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
	Mokslo atstovų ir akvakultūros įmonių bendradarbiavimo veiklos.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.

Rezultato rodiklis	Priemonė (veikla)	Suderinamumo įvertis	Komentaras
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę (veiksmų skaičius)	Akvakultūros teikiamų ekosisteminių paslaugų ir tvaresnių gamybos metodų skatinimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Socialinį tvarumą didinantys subjektai (subjektų skaičius)	Gyvūnų ir visuomenės sveikatos priemonės.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos (naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius)			
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje (subjektų skaičius)			
Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos (skaičius)			
2.2. Skatinti žvejybos ir akvakultūros produktų prekybą, kokybę ir pridėtinę vertę, taip pat tų produktų perdirbimą.			Konkretusis tikslas suplanuotas tinkamai.
Nauji gamybos pajėgumai (tonos per metus)	Investicijos į žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimą.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla (veiksmų skaičius)	Gamintojų organizacijų veiklos skatinimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos (subjektų skaičius)			
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje (subjektų skaičius)	Rinkų priemonės (įskaitant skirtas geresniam atsekamumui ir kokybei užtikrinti).	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
3 prioritetas. Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas.			
3.1. konkretus tikslas. Sudaryti sąlygas tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse ir skatinti žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymąsi.			Konkretusis tikslas priskirtas tinkamai.
Sukurtos įmonės (subjektų skaičius)	Vietos plėtros strategijų (VPS) rengimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.
Sukurtos darbo vietos (asmenų skaičius)	Vietos plėtros strategijų (VPS) įgyvendinimas.	Aukštas	
Išsaugotos darbo vietos (asmenų skaičius)			
Naudą gaunantys asmenys (asmenų skaičius)			
			Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų.

Rezultato rodiklis	Priemonė (veikla)	Suderinamumo įvertis	Komentaras
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę (veiksmų skaičius) Socialinį tvarumą didinantys subjektai (subjektų skaičius) Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla (veiksmų skaičius) Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos (naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius) Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos (subjektų skaičius) Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje (subjektų skaičius) Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus (veiksmų skaičius)			
4 prioritetas. Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas.			
4.1. Stiprinti tvarų jūrų bei vandenynų valdymą skatinant jūrų pažinimą, jūrų stebėjimą ir (arba) pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą.			Konkretusis tikslas priskirtas tinkamai.
Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla (veiksmų skaičius)	Parama pakrančių apsaugos funkcijas atliekančių institucijų bendradarbiavimas.	Aukštas	Priemonė suformuota tinkamai ir prisidės prie numatytų rezultatų (derėtų patikslinti aprašymą pakoreguojant linksnį).

2 priedas. Rezultato rodiklių vertinimas, remiantis SMART metodika

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
I Programos prioritetas: Tausios žvejybos skatinimas ir vandens biologinių išteklių atkūrimas ir išsaugojimas							
1.1. Stiprinti ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą							
Išsaugotos darbo vietos	Asmenų skaičius	32	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Naudą gaunantys asmenys	Asmenų skaičius	93	Aukštas	Aukštas	Vidutinis. Nepakankamai detalai pagrįsta prielaida dėl išsaugomų darbo vietų dalies (numatyta bent 70 proc.).	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	Veiksmų skaičius	39	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Socialinį tvarumą didinantys subjektai	Subjektų skaičius	25	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	Naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar	5	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
	metodų skaičius						
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Subjektų skaičius	29	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
1.2. Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO2 kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius							
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Subjektų skaičius	12	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
1.3. Skatinti suderinti žvejybos pajėgumą su žvejybos galimybėmis žvejybos veiklos nutraukimo visam laikui atveju ir prisidėti prie tinkamo pragyvenimo lygio užtikrinimo laikino žvejybos veiklos nutraukimo atveju							
Naudą gaunantys asmenys	Asmenų skaičius	15	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas GT	Pajėgumas GT	585	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Laivų, kurių veikla nutraukta, pajėgumas kW	Pajėgumas kW	1105	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
1.4. Skatinti veiksmingas žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemones, be kita ko, kovoti su NNN žvejyba, taip pat patikimus duomenis žiniomis grindžiamam sprendimų priėmimui užtikrinti							

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
Duomenų rinkimo, valdymo ir naudojimo sistemos efektyvumas	Didelis (3), vidutinis (2), žemas(1)	3	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus	Veiksmų skaičius	14	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Įdiegtos ar patobulintos kontrolės priemonės	Priemonių skaičius	74	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
1.6. Prisidėti prie vandens biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo							
Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	Skaičius	9	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	Veiksmų skaičius	7	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
II Programos prioritetas: Darnios akvakultūros veiklos skatinimas ir žvejybos bei akvakultūros produktų perdirbimas ir prekyba jais, taip prisidedant prie aprūpinimo maistu saugumo Sąjungoje							
2.1. Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu							

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
Nauji gamybos pajėgumai	Tonos per metus	2000	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Išlaikyta akvakultūros gamyba	Tonos per metus	655	Aukštas	Aukštas	Vidutinis. Nepakankamai detaliai pagrįsta prielaida dėl pasirinktos proporcijos nuo 2020 m. realizuotos produkcijos kiekio.	Aukštas	Aukštas
Plotas, kuriame vykdomi veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos, išsaugojimo ir atkūrimo	km2	100	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	Veiksmų skaičius	80	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Socialinį tvarumą didinantys subjektai	Subjektų skaičius	5	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	Naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius	15	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Subjektų skaičius	29	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	Skaičius	5	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
2.2. Skatinti žvejybos ir akvakultūros produktų prekybą, kokybę ir pridėtinę vertę, taip pat tų produktų perdirbimą							
Nauji gamybos pajėgumai	Tonos per metus	2200	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla	Veiksmų skaičius	4	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos	Subjektų skaičius	105	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Subjektų skaičius	4	Aukštas	Aukštas	Vidutinis. Nepakankamai detalus aprašymas dėl prielaidos, grindžiančios išteklių efektyvumą ketinančių didinti subjektų dalį.	Aukštas	Aukštas
III Programos prioritetas: Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas							
3.1 Sudaryti sąlygas tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse ir skatinti žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymąsi							
Sukurtos įmonės	Subjektų skaičius	10	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Sukurtos darbo vietos	Asmenų skaičius	10	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Išsaugotos darbo vietos	Asmenų skaičius	14	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Naudą gaunantys asmenys	Asmenų skaičius	75	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę	Veiksmų skaičius	11	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Socialinį tvarumą didinantys subjektai	Subjektų skaičius	48	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla	Veiksmų skaičius	41	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Inovacijos, kurioms sudarytos sąlygos	Naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius	25	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Subjektai, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos	Subjektų skaičius	35	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Subjektai, didinantys išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje	Subjektų skaičius	20	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Veiksmai, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus	Veiksmų skaičius	110	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas
Pateikti duomenų rinkiniai ir suteiktos konsultacijos	Skaičius	4	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

Rezultato rodikliai	Matavimo vienetas	Siektina reikšmė (2029 m.)	Specifiškumas	Išmatuojamumas	Pasiekiamumas	Patikimumas	Apibrėžtumas laike
IV Programos prioritetas: Tarptautinio vandenynų valdymo stiprinimas ir saugių (sveikų), apsaugotų, švarių ir tvariai valdomų jūrų bei vandenynų užtikrinimas							
4.1. Stiprinti tvarų jūrų bei vandenynų valdymą skatinant jūrų pažinimą, jūrų stebėjimą ir (arba) pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą							
Suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veikla	Veiksmų skaičius	6	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas	Aukštas

3 priedas. Finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis įnašas

4 lentelė. Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis įnašas

Prioritetas	Konkretus tikslas (EJRŽAF reglamente nustatyta nomenklatūra)	Sjungos paramos skaičiavimo pagrindas	Sjungos įnašas		Nacionalinis viešasis įnašas	Iš viso	Bendro finansavimo norma*
			Sjungos įnašas be techninės paramos pagal BNR 36 straipsnio 5 dalį	Sjungos įnašas techninei paramai finansuoti pagal BNR 36 straipsnio 5 dalį			
1 prioritetas	1.1.1	Viešasis	5 103 000	306 180	2 318 220	7 727 400	70%
	1.1.2	Viešasis	-		-	-	0%
	1.2	Viešasis	126 000	7 560	57 240	190 800	70%
	1.3	Viešasis	2 315 356	138 921	1 051 833	3 506 110	70%
	1.4	Viešasis	10 402 000	624 120	4 725 480	15 751 600	70%
	1.6	Viešasis	4 284 000	257 040	1 946 160	6 487 200	70%
2 prioritetas	2.1	Viešasis	20 195 000	1 211 700	9 174 300	30 581 000	70%
	2.2	Viešasis	4 277 000	256 620	1 942 980	6 476 600	70%
3 prioritetas	3.1	Viešasis	9 184 000	551 040	4 172 160	13 907 200	70%
4 prioritetas	4.1	Viešasis	1 834 000	110 040	833 160	2 777 200	70%
Techninė parama (BNR 37 straipsnis)	5.1	Viešasis	-	-	-	-	-

Šaltinis: Veiksmų programos projektas Nr. 4

4 priedas. Finansiniai asignavimai pagal intervencinių priemonių rūšis

5 lentelė. Finansiniai asignavimai pagal intervencinių priemonių rūšis

Konkretusis tikslas	Intervencinių priemonių rūšis	Finansavimas, Eur	Dalis nuo visų priemonių rūšių finansavimo, proc.
1.1. Stiprinti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos požiūriu darnią žvejybos veiklą	Sąlygų ekonomiškai perspektyviems, konkurencingiems ir patraukliems žvejybos, akvakultūros ir perdirbimo sektoriams skatinimas (kodas – 2)	5 730 000	6.9
	Neigiamo poveikio aplinkai mažinimas ir (arba) teigiamo poveikio didinimas ir prisidėjimas prie geros aplinkos būklės (1)	1 560 000	1.9
1.2. Didinti energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamą CO2 kiekį pakeičiant arba modernizuojant žvejybos laivų variklius	Indėlis į poveikio klimatui neutralizavimą (3)	180 000	0.2
1.3 Skatinti suderinti žvejybos pajėgumą su žvejybos galimybėmis žvejybos veiklos nutraukimo visam laikui atveju ir prisidėti prie tinkamo pragyvenimo lygio užtikrinimo laikino žvejybos veiklos nutraukimo atveju	Žvejybos veiklos nutraukimas visam laikui (5)	2 150 000	2.6
	Laikinas žvejybos veiklos nutraukimas (4)	1 157 651	1.4
1.4 Skatinti veiksmingas žuvininkystės kontrolės ir vykdymo užtikrinimo priemones, be kita ko, kovoti su NNN žvejyba, taip pat patikimus duomenis žiniomis grindžiamam sprendimų priėmimui užtikrinti	Duomenų rinkimas, analizė ir jūrų pažinimo skatinimas (11)	6 660 000	8.1
	Kontrolė ir vykdymo užtikrinimas (10)	8 200 000	9.9
1.6 Prisidėti prie vandens biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos ir atkūrimo	Neigiamo poveikio aplinkai mažinimas ir (arba) teigiamo poveikio didinimas ir prisidėjimas prie geros aplinkos būklės (1)	6 120 000	7.4
2.1 Skatinti darnią akvakultūros veiklą, visų pirma didinti akvakultūros produktų gamybos konkurencingumą, kartu užtikrinant, kad veikla būtų aplinkos požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu	Sąlygų ekonomiškai perspektyviems, konkurencingiems ir patraukliems žvejybos, akvakultūros ir perdirbimo sektoriams skatinimas (2)	13 700 000	16.6
	Indėlis į poveikio klimatui neutralizavimą (3)	1 000 000	1.2
	Neigiamo poveikio aplinkai mažinimas ir (arba) teigiamo poveikio didinimas ir prisidėjimas prie geros aplinkos būklės (1)	12 700 000	15.4
	Gyvūnų sveikata ir gerovė (9)	1 450 000	1.8
2.2 Skatinti žvejybos ir akvakultūros produktų prekybą, kokybę ir pridėtinę vertę, taip pat tų produktų perdirbimą	Sąlygų ekonomiškai perspektyviems, konkurencingiems ir patraukliems žvejybos, akvakultūros ir perdirbimo sektoriams skatinimas (2)	6 110 000	7.4
3.1 Sudaryti sąlygas tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei sausumos vietovėse ir skatinti žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymąsi	BIVP parengiamieji veiksmai (13)	220 000	0.3
	BIVP strategijos įgyvendinimas (14)	10 062 000	12.2
	BIVP einamosios išlaidos ir aktyvus taikymas (15)	2 838 000	3.4

4.1 Stiprinti tvarų jūrų bei vandenynų valdymą skatinant jūrų pažinimą, jūrų stebėjimą ir (arba) pakrančių apsaugos tarnybų bendradarbiavimą	Jūrų stebėjimas ir saugumas (12)	2 620 000	3.2

Šaltinis: sudaryta Vertinimo vykdytojo, remiantis Veiksmų programos 4-uju projektu